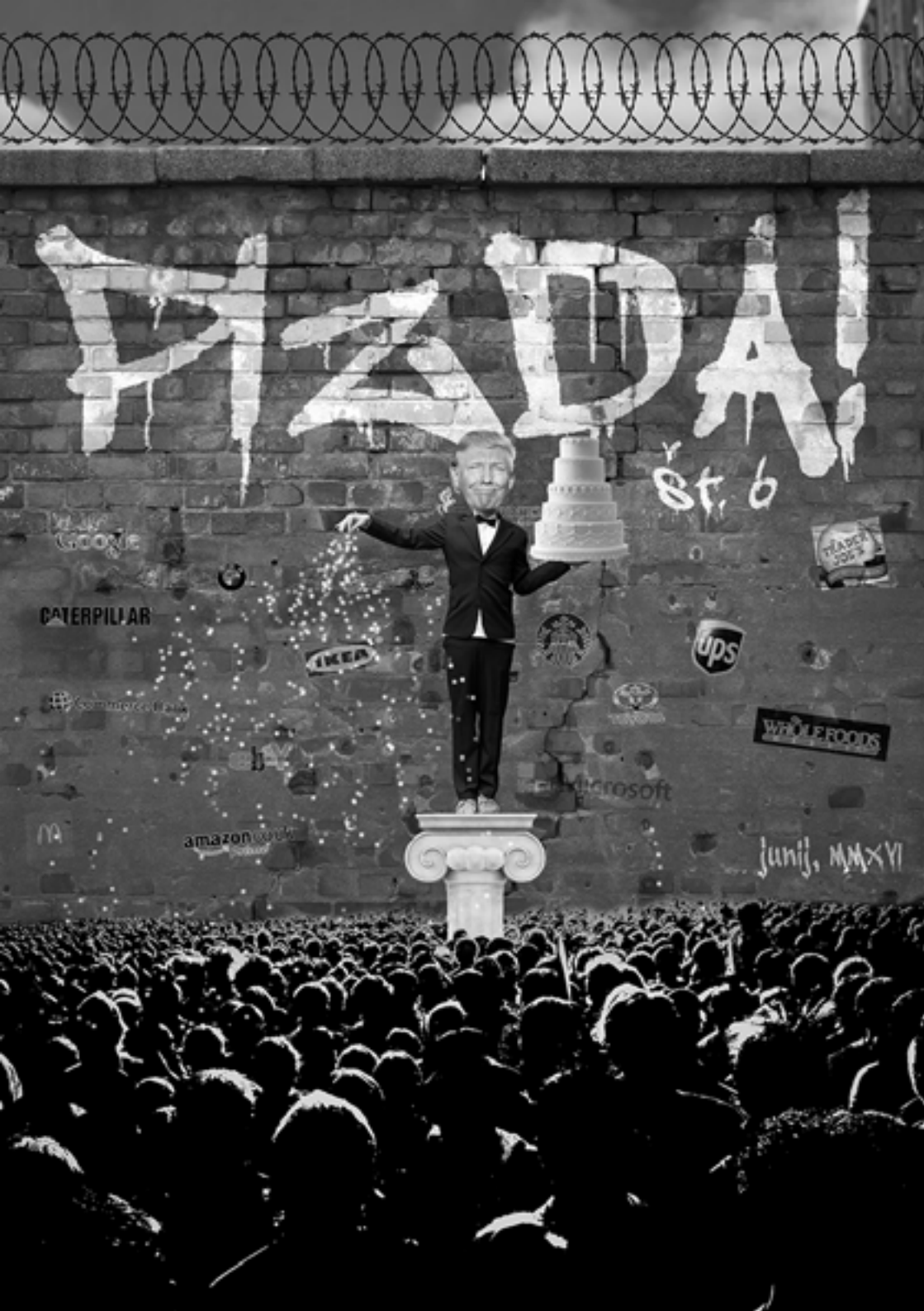

WEDDING!

St. 6

Google

CATERPILAR

Commerce First

MA

amazon

IKEA

Starbucks

ups

WHOLE FOODS

Microsoft

junij, MMXVII

PIZDO! ustvarjajo prostovoljci in prostovoljke MISC INFOPEKA (Pekarna Magdalenske mreže).

Aicha Boughazi

Aleš Jelenko

Alja Grlica

Alina Bezlaj

Ioana Sileanu

Hichi_Ink

Kaja Fiedler

Kaja Vidovič

Marek Šurkala

Martina Fridl

Matevž Hrženjak

Michal Čerňanský

Miha Smaka

Tina Podbevšek

Tomaž Podbevšek

Urška Repina

MESTNA OBČINA MARIBOR

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST, KULTURO IN ŠPORT
URAD REPUBLIKE SLOVENIJE ZA MLADINO

Kontakt: tetapizda@gmail.com - piši nam s svojimi predlogi, pritožbami in pohvalami.

ZINE PIZDA! JE BIL IZBRAN ZA RAZSTAVO NAJAKTUALNEJŠE DOMAČE ZINOVSKÉ PRODUKCIJE, KI JE NASTALA V ZADNJIH PETIH LETIH. ZINEZINE JE BILA RAZSTAVA, KATERE IZBOR JE PRIPRAVIL ZAVOD P.A.R.A.S.I.T.E. V SODELOVANJU Z ZALOŽBO LOOK BACKANDLAUGH V SKLOPU FESTIVALA BLIND DATE 2016. TAKO JE PIZDA! NA RAZSTAVI V DRUŽBI DRUGIH ZINOV UGLEDA LA LUČ BLIŠČA IN SLAVE TER ŠIRILA SVOJO PREPOZNAVNOŠT. VSEH 5 DO TEDAJ IZDANIH ZINOV LAHKO SEDAJ NAJDETE V ZBIRKI KNJIG UMETNIKA ZAVODA P.A.R.A.S.I.T.E.

hobi

delo

status

jeza

ljubljenček

meso

VLOŽENI FEFERONI

Privatizacija je pojedla kulturo.
Vanjo je zarila leseno palčko

in jo popekla na žaru.
Na piedestal smo postavili

ekonomijo, družbeni klimi
pa spodnesli noge

(trkamo se po prsih).
Kontejner na levi smo

postavili na sredino,
desnega pa za njim;

iščemo bližnjice, kurbe,
argumentum ad populum.

Še vedno plahi, tihi,
rojeni za hlapčevanje,

z zaprto zadrgo
čez usta. Pijavke.

Mutiramo v new-age
kolonijo; gospodarji

brez svojega gospodarja.
Odrisnost že kaže zobe.

»Le vkup, le vkup
uboga gmajna!«

KAKO SO NAS NAGAČILI

V roke so nam dali plastično lutko,
da jo lahko ližemo in jebemo.
Pokazali so nam vrata,
okna pa pustili zaprta,
da ne bi videli temno rjave opeke,
korit za rože ali pitja sinic iz potoka.
Hoditi ne znamo, le capljamo,
eden za drugim, v ravni vrsti,
do klifa pa naprej – navzdol.
In nam mečejo ogrizke,
da bi se naučili stradati,
da bi koščicam odpirali usta,
ker kaj nam bodo aparati,
če jih ne znamo uporabljati.
V roke so nam dali plastično lutko,
da se lahko s kom pogovarjamo.

E, PA KO JE TA ROSA?

Si že slišal/a za **Knjižnjico tete Rose**, za dogodke **Beremo in pišemo s teto Roso** ali za **Rosino šolo delavskih pravic za mlade**? Si se udeležil/a celodnevnega dogodka **Rosa je bosa, ker je prekarka**? Pizde smo se. Rade brskamo po **policah Knjižnice tete Rose** in se udeležujemo dogodkov Rosinih ciklov. Podoba Rose smo vkomponirale tudi v preteklih Pizdah. V Pizdi 4 je blestela na postru, v Pizdi 5 pa je v kvizu predstavljala socialistični feminizem.

Ko smo v Gustafu pred koncertom **Rosa se zabava bosa** čakali tonskega, se je pojavilo vprašanje: »E, pa ko je ta Rosa?«. Ogovorila sem, da gre za Roso Luxemburg, socialistično filozofinjo in revolucionarko. Iz naslednjih vrstic boste lahko razbrali, zakaj je prav **Rosa Luxemburg** v MISC INFOPEKA simbol družbeno-angažiranih vsebin.

Bila je ena pomembnejših predstavnic demokratičnega socializma v Evropi. Preko kritik meščanske kapitalistične družbe je gradila svojo vizijo revolucionarnih ukrepov. Poleg Karla Liebknechta je glasno zagovarjala internacionalizem in antimilitarizem. Storila je vse, kar je bilo v njeni moči, da bi preprečila prvo svetovno vojno. Pozdravljala je rusko revolucijo, a kot revolucionarna demokratka ostro obsojala diktatorske politike Boljševikov. Zelo pomembno ji je bilo neodvisno življenje, kar pa je bilo v precejšnjem kontrastu s splošnim prepričanjem njenega časa. Doktorirala je v času, ko so ženske le redko študirale na univerzah in bila ena redkih žensk, ki se je aktivno ukvarjala s politiko. Obdobje, v katerem je živela, je splošno karakterizirano kot obdobje vseobsegajoče diskriminacije politično aktivnih žensk, posebej tistih levo usmerjenih. Ampak Rosa je brezkompromisno, z močnim glasom in besedami, zagovarjala svoje nazore. Njena toplota, temperament in argumenti so ji omogočali, da je v pogovoru prepričala vse, ki so bili pripravljeni z njo razpravljati, sogovornikov ni nikoli pustila ravnodušnih. Bila je neusmiljen boj proti vojni in radikalno vztrajala v povezovanju politične svobode in socialne enakosti.

Na Rosinem rojstnem listu piše, da je bila rojena 5. 3. 1871 v mestecu Zamość na Poljskem. Sama je kasneje v pismu, v katerem se je prijatelju zahvalila za voščilo, zapisala, da jo je njegovo pismo precej nasmejalo, saj je njen uradni datum rojstva pravzaprav napačen in v resnici sploh ni toliko stara. Nadaljevala je, da nima pravega rojstnega lista, ampak zgolj tistega, ki so ji ga uredili in še enega popravljenega. Točne informacije o začetku njenega življenja je težko izbrskati, saj je večino časa uporabljala lažne dokumente. Poleg imena Rosa Luxemburg obstajajo tudi druge različice – Rosalie, Rosalia in Roza ter priimka Luxemburg in Luxenburg.

Rojena je bila v judovski družini na Poljskem, ki je bila takrat okupirana s strani Rusov. Oče je bil trgovec, oba starša pa intelektualca, ki sta se še posebej zanimala za nemško in poljsko literaturo. Iz malega mesteca so se kmalu preselili v Varšavo. Rosa je pri svojih 5-ih letih hudo zbolela, celo leto je morala preživeti v postelji, zaradi česar je nato še vse življenje šepala. V času, ko je bila priklenjena na posteljo, jo je mama naučila brati in pisati. Doma jo je poučevala vse do njenega 9. leta, nato pa je bila predvsem zaradi odličnih sposobnosti sprejeta v šolo, ki je bila namenjena hčeram ruskih uradnikov in vojakov, kjer je bila zaradi svojega judovskega porekla zmeraj na dnu hierarhije. Kljub temu da je bila najboljša učenka, ni nikoli dobila nobene pohvale ali priznanja, saj je šola vodila močno protijudovsko in protipoljsko politiko.

Leta 1882 je bila v Varšavi ustanovljena proletarska stranka, ki se je zgledovala po nemški socialdemokratski stranki in je bila predhodnica socialističnega gibanja. Rosa se je skupaj s svojimi prijatelji priključila revolucionarni skupini, ki je zavračala vsakršen teror in bila v konstantnih stikih z ostalimi socialističnimi skupinami na Poljskem in v Rusiji. Zaradi aktivne agitacije študentov in dijakov je bila aretirana, zaradi česar je skrita pod slamo prečkala poljsko-nemško mejo. Odšla je študirat v Zürich – to je bila edina evropska univerza, kjer so bila odprta vrata vsem ženskam, ki so želele študirati. Prvo leto je obiskovala filozofsko fakulteto in hodila še na ure matematike, botanike in zoologije, kasneje pa se je vpisala še na politične in ekonomske predmete. V Zürichu se je srečevalo veliko ruskih in poljskih imigrantov, stalne teme njihovih debat pa so bile osnove socialistične demokracije in revolucija. V času svojega študija je bila izjemno politično aktivna, bila je urednica rusko-poljskega podzemnega časopisa, za katerega je pod psevdonimom napisala veliko člankov, organizirala je tudi pretipkavanje, tisk in velikokrat še distribucijo. Sodelovala je tudi pri raznih drugih časopisih, v katerih so pisali o delavskem razredu, socialni demokraciji in revoluciji. Leta 1893 je bila soustanoviteljica politične stranke Socialdemokrati poljskega kraljestva (SDKP), ki se je kasneje razširila še na Litvo. Na II. internacionalnem socialističnem kongresu v Zürichu je spregovorila v imenu novonastale stranke in z buditelnim govorom opozorila nase kot na mlado mandatariko, a funkcije takrat, pri svojih 22-ih, še ni dobila.

Ker je bilo v Nemčiji gibanje za socialno demokracijo najmočnejše, se je Rosa leta 1898 preselila v Berlin, kjer je za svoje novinarsko in teoretično delo uporabljala močno platformo SPD (Nemška social demokratska stranka). Da je tam lahko živel in bila politično aktivna, je potrebovala nemško državljanstvo. Dobila ga je tako, da se je poročila z nekom nemškega rodu. Šlo je za fiktivno poroko, ki pa je bila zgolj formalnost. Od takrat naprej se je borila za socialno demokracijo v Nemčiji skozi stranko, na kongresih in s svojimi publicističnimi objavami. Leta 1900 je na mednarodnem socialističnem kongresu opozarjala na internacionalno akcijo proti imperializmu, militarizmu in kolonializmu.

Leta 1898 je na konferenci SPD-ja prišlo do vprašanja: reforma ali revolucija? Vodstvo stranke je predlagalo, da se stranka preoblikuje v demokratično reformistično, jasno je bilo izraženo nasprotovanje razrednemu boju in poskusom revolucije, s čimer pa se Rosa seveda ni strinjala. Jasno je opozarjala, da nemški socialdemokraciji primanjkuje revolucionarnega zanosa, idealizma, humanosti, solidarnosti in spontanosti.

Leta 1905 je prišlo do revolucije v Rusiji, na katero je Rosa upala že dalj časa. Začela se je z mirno demonstracijo, ko so carju v Peterburgu želeli predati peticijo, a so bili sprejeti s smodnikom. Več kot tisoč ljudi je umrlo, veliko jih je bilo poškodovanih, to pa je rezultiralo v valu protestov, štrajkov in kmečkih uporov proti ruskemu carizmu. Rosa je bila iz Nemčije ves čas na vezi s svojimi poljskimi tovariši iz SDKPiL (Social demokrati Kraljestva Poljske in Litve) v Krakovu in Varšavi, po številnih objavah v častnikih je konec leta odpotovala na vzhod, kjer je delovala iz podzemlja. Na kongresu v Nemčiji je nato dejala: »Brez pretiravanja in popolnoma iskreno vam lahko povem, da so bili meseci, ki sem jih preživela v Rusiji najsrečnejši meseci mojega življenja.« Po dveh mesecih so ju z Leom Jogichesom našli in aretirali, naložili so ji kazen deportacije in prisilno delo, proti varščini je bila nato izpuščena in iz Poljske je letela na Finsko. Ko se je vrnila v Berlin je preučevala implikacije ruske revolucije za nemški delavski razred, zagovarjala je množično politično stavko kot instrument revolucionarnega boja, uveljavljena je bila kot vodilno ime leve nemške socialdemokracije. Po kongresu stranke leta 1905, kjer je jasno zagovarjala nujnost politične stavke kot orožja, ki ga bo treba uporabiti tudi v krogih nemškega delavstva, je bila za dva meseca poslana v zapor, saj naj bi spodbujala razredno sovraštvo. Na Finskem se je dobila z Leninom, Axelrodom in Zasaulichevo, kjer so razpravljali o izkušnjah revolucije in pogledih na množične stavke. Napisala je pamflet **Množična stavka, stranka in sindikat**, kjer je analizirala potek ruske revolucije in dokazovala, da je množična politična stavka

novi revolucionarno orožje proletariata za vse prihodnje razredne boje. Na kongresu stranke 1906 je bilo ponovno burno in množična stavka, ki jo je Rosa zagovarjala, je bila ponovno v večini zavrnjena. Leta 1907 je kot edina ženska začela poučevati na strankarski SPD šoli, ki ni bila toliko usmerjena v podajanje kvalificiranega akademskega znanja, ampak je služila izobraževanju in ozaveščanju strankarskih članov. Šola, njeni učitelji in študentje so bili od ustanovitve dalje pod močnim nadzorom policije.

Rosino najpomembnejše znanstveno delo je **Uvod v politično ekonomijo**, v katerem opozarja na pomen zavedanja zgodovinske potrebe za zamenjavo kapitalizma z novim, pravičnejšim družbenim redom.

Na mednarodnem socialističnem kongresu 1907 je bila delegatka SPD in Poljske ter Ruske socialistično demokratične stranke delavcev. Poskušala je pridobiti in okrepiti solidarnost evropskega proletariata proti vojni, šlo je za anti-vojni program mednarodnega delavskega gibanja. Z Leninom in Martovim je pripravila resolucijo, ki pa jo je bilo potrebno še predelati.

Septembra 1914 je v enem izmed svojih govorov vprašala, če je vojno kdaj potrebno sprejeti in je ne obsojati in kaznovati. Iz publike je bilo rečeno »nikoli«, sama pa je nadaljevala: »Če od nas pričakujejo, da ubijemo svoje francoske ali katerekoli druge, tuje brate, naj jim povemo: ne, pod nobenimi pogoji!«. Javni tožilec je na podlagi govora podal ovadbo za spodbujanje neposlušnosti zakona in avtoritarnega reda. Govor v svojo obrambo pred kazenskim sodiščem je bil velik intelektualni uspeh, upravičila je svoj boj proti vojni in militarizmu z močnimi udarci proti tožilcu in uradniški kasti. Tožilec je zahteval, da jo nemudoma aretirajo, kar je sprožilo močno ogorčenje nemškega delavstva. Na koncu je bila obsojena na leto zapora, a vseeno je veljala za politično in moralno zmagovalko.

4. 8. 1914 je bil eden bolj žalostnih dni. Rosa je spoznala, da nemški delavski razred brez vsakršnega upora dovoljuje drvenje v propad, nemška socialna demokracija je tik pred kapitulacijo, ruši pa se tudi internacionalni socializem. Zato so spomladi L 1915 z Liebknechtom, Mehringom in Zetkinovo ustanovili revijo **Die Internationale**, v kateri so raziskovali vse probleme delavskega gibanja, ki jih spodbuja vojna. Revija je bila takoj po prvi izdaji prepovedana, obtoženi pa so bili tudi veleizdaje, saj je 5000 izvodov v trenutku začelo krožiti med tovariši in delavci. Kasneje se je mala skupina t.i. radikalnih socialistov, ki so po celotni državi agitirali proti vojni, poimenovala Spartakova zveza.

18. 2. 1915 so ponovno šli nad njo z nalogom za takojšnjo aretacijo. Ko je bila pridržana, se je ukvarjala z družbeno-političnimi študijami pa tudi z ornitologijo in botaniko. Napisala je dve pomembni deli: Antikriticizem in Kriza socialne demokracije. Prijateljica je njeno pisanje tihotapila iz zapora, tako da je tudi v času priprtja objavljala, tokrat pod psevdonimom Junius.

Kmalu po vrnitvi iz zapora je bila 10. 7. 1916 ponovno aretirana in poslana v Wronke. Tam je bila v varovanem skrbništvu, kjer je lahko sprejemala obiske, rože, knjige in hrano. Pri sebi je lahko imela osebne predmete, po svoje je imela urejeni dve sobi, nosila je lahko svoja oblačila. Imela je tudi mali vrt na dvorišču, vrata pa so bila lahko zmeraj odprta. V tem času je napisala najlepša pisma svojim prijateljem. Julija 1917 je bila premeščena v Breslau, kjer je ostala do 8. 11. 1918. V času, ko je bila zaprta, so jo prijatelji redno obiskovali, jo zalagali s čtivom in informacijami, kaj se dogaja na terenu. Iz zapora je spremljala dogajanje v Rusiji in Nemčiji, brala je časopise in pamflete, spremljala demonstracije in stavke.

Marca 1917 se je začel oborožen upor petrogradskih delavcev, razlegel se je čez vso deželo, carizem je bil ukinjen, Boljševiki pa so nadaljevali z revolucijo. Rosa je kmalu zapisala svoje dvome o možnostih uspeha njihovega pristopa. Poudarjala je sicer, da mora do revolucije nujno priti tudi v drugih deželah, saj do zmage revolucije samo v eni državi ne more priti. Njeni kolegi niso želeli, da se objavi njeno kritično pisanje do trenutnih razmer. Da bi jih prepričala v nasprotno, je napisala članek, ki je poglobil in argumentiral njene besede. Kritično je analizirala politiko boljševikov do kmetijske reforme in pozicijo Rusije, njene moči, določil, demokracije in terorja. Kljub temu da je zagovarjala revolucijo, je opozarjala na diktatorsko pozo boljševikov. Knjižica je bila sicer izdana šele leta 1922, v njej pa so bila vsa opozorila na prihajajoče nevarnosti. Pisala je, da brez splošnih volitev in brez neomejene svobode govora, tiska in združevanja na vsem javnem prostoru umre življenje, ostane le krinka življenja, kjer je birokracija ključen aktivni element.

Jeseni 1918 pa tudi v Nemčiji revolucije ni bilo več možno dušiti. Delavci in vojaki so se organizirali po vsej državi. 10. 11. zvečer je Rosa prispela v Berlin. Bila je bolna in močno postarana, a kljub temu je pričela z uredniškim delom **Rdeče zastave**. Ogorčena in jezna se je prerekala z vodilnimi USDP (Neodvisna social demokratska stranka Nemčije). Spartakova zveza je 30. 12. 1918 zapustila USPD in ustanovila novo stranko Nemško komunistično stranko (KPD). 4. 1. 1919 je social demokratska vlada razglasila odpoklic načelnika berlinske policije, ki je prihajal iz levega USPD-ja, kar je povzročilo oborožene revolucionarne boje delavcev in vojakov, ki so bili 12. 1. poraženi. Vladne čete so brutalno zatrle vstaje revolucionarnega delavstva. 15. 1. 1919 so na novo oblikovali vladno konjeniško stražo, ki je zasedla zahodni Berlin, svoj sedež pa postavili v Hotelu Eden. Na ta večer sta bila Rosa Luxemburg in Karl Liebknecht umorjena. Izsledili so ju, aretirali in odpeljali v Hotel Eden. Po kratkem zaslišanju so jima odredili zapor, kar je bil del načrta za njun umor. Karl je bil močno pretepen in ustreljen na poti v zapor, Rosa pa so vlekli iz hotela, pretepli, ustrelili po poti in vrgli v reko. Njeno telo je bilo naplavljeno 1. 6. in nato pokopano 13. 6. poleg Karlovega. Pogreb se je spremenil v močne demonstracije, morilci pa so ostali nekaznovani.

S 011
Tg

DEMOKRATIČNI SOCIALIZEM PO ROSINO

Rosina teza je bila, da so v času buržuazije v politiki dominirali profesionalni politiki, ki so želeli, da trdni socialni, ekonomski in kulturni privilegiji ostanejo v rokah enega sloja družbe. Misel je aktualizirala in potegnila vzporednice s SPD-jem, ki je bila reformistična stranka, in ruskimi boljševiki, ki so promovirali revolucionarne, a diktatorske politike, ter zaključila, da oboji padejo v isti koš s tradicionalnimi buržujskimi politikami. Ne eni ne drugi namreč ne pripadajo nepriviligiranemu sloju, ga tudi bolj slabo reprezentirajo, delujejo pa pravzaprav za svoje lastne interese.

Socializma ni videla kot servisa, še manj pa kot darilo, ki bi bilo od ene stranke podarjeno vsem zatiranim in izkoriščanim. Socializem mora nujno izhajati iz skupne, prostovoljne in zavedne akcije depriviligiranih, kar pa nakazuje gibanje, ki bo lahko po njenih besedah prvo v zgodovini razredne družbe, ki bo v vseh svojih aspektih in razvoju temeljilo na neodvisni direktni akciji množice. Profesionalni politiki in stranke bodo prav tako del tega gibanja, ne bodo pa njegova vodilna sila. Njihovo vlogo je Rosa videla v organizaciji in informiranju, medtem ko bo prej omenjena neodvisna direktna akcija množice ključen element predrugačenja sistema.

Ko se je v njenem času agresija nemškega militarizma le še povečevala in je po svetu prihajalo do vedno novih delitev in prve svetovne vojne, je Rosa videla prihodnost socialistične družbe kot inherentno mirno, brez vojn in nasilja. Vsi dejavniki vojne in barbarizma kot taki so iz socialistične družbe izločeni, družba in okolje omogočata vsakomur, da živi mirno življenje. Ne zgolj cilj, pač pa tudi pot do mirne socialistične družbe zahteva zavrnitev kakršne koli sile proti posameznim članom izkoriščanih in zatiralcev. Ni odobraval nasilja zoper lastnike kapitala, saj je stremela k družbi, ki jo bodo podpirali in tvorili vsi. Zapisala je, da proletarska revolucija do svojega konca ne potrebuje terorja, nobenih človeških življenj. Ne potrebuje teh sredstev boja, saj se ne bori zoper ljudi, pač pa zoper institucije. Ne stopa v območje naivne iluzije, kjer bo razočaranje lahko zahtevalo krvavo maščevanje. Ne gre za obupan poskus manjšine, da bi v idealen svet vstopili s silo, ampak za dejanje velike mase, večih milijonov ljudi.

Sledila je Marxu in zagovarjala, da družbena rekonstrukcija pomeni zrušitev vseh družbenih odnosov, v katerih je človek ponižan, zaslužjen in zapuščen. Družbena revolucija bo dosežena skozi konstantni boj za hegemonijo, kar bo prineslo trajne spremembe odnosov moči. Namen ni le razlastitev lastnikov, ampak obnova temeljev družbe, kjer izkoriščanje in zatiranje ne bo več mogoče. V novi družbi tako ne bo nihče niti pomislil na ponovno uveljavitev kapitalizma.

Boj za hegemonijo je videla kot neprestan boj za odobravanje in podporo s kvalificirano večino, trdila je, da to lahko odpravi kapitalizem. Tako svoboda in demokracija nista luksuz, ki ju lahko politiki zanikajo po svoji volji, ampak sta potrebna vidika socializma:

»SVOBODA LE ZA PODPORNIKE VLADE, LE ZA ČLANE ENE STRANKE – NE GLEDE NA TO, KAKO ŠTEVILČNA JE – SPLOH NI SVOBODA. SVOBODA JE ZMERAJ IN IZKLJUČNO SVOBODA TISTEGA, KI MISLI DRUGAČE. NE ZARADI KAKŠNEGA FANATIČNEGA POJMA »PRAVIČNOSTI« AMPAK ZATO, KER VSE KAR JE POUČNO, ZDRAVO IN ČISTO V POLITIČNI SVOBODI IZHAJA IZ TEH ESENCIALNIH ZNAČILNOSTI IN EFEKTIVNOST ZBLEDI, KO SVOBODA POSTANE POSEBEN PRIVILEGIJ«.

ŠOLSKE STENE SI ZASL

Let's take a selfie, chicks!

Sporen grafit »Let's take a selfie!«, ki ga najdemo na Srednji elektro-računalniški šoli Maribor, vzporedno diskriminira ženske in živali. Grafit ni zgolj **seksističen**, temveč tudi **speciesističen**. Na njem so ženske animalizirane, ker so predstavljene kot »kure brez možganov«, njihova telesa pa so seksualno objektivizirana. Grafit poleg predsodkov do žensk poudarja tudi predsodke do drugih bioloških vrst, saj kokoši opredeljuje kot neumne živali.

Lupim krompir – Lupiš krompir!

Problematičen grafit, ki ga najdemo na Filozofski fakulteti Univerze v Mariboru, je v sramoto ženskam in njihovem boju za emancipacijo v družbi. Grafit ne problematizira **patriarhalnega družbenega sistema**, v katerem so ženske zatirane, izkoriščane in zapisane domačemu delu, saj prikazuje moške kot novodobne sužnje. Ustvarja lažno iluzijo, da je boj za enakopravnost in enakost žensk končan, feminizem pa prikazuje kot družbeno škodljivo in nezaželeno ideologijo – kot boj za moč in oblast.

POZIVO SLABE OCENE

Brez jajc ni omlete

Grafit najdemo na Filozofski fakulteti Univerze v Mariboru. Fraza »brez jajc ni omlete« upravičuje izkoriščanje živali za zadovoljevanje človekovih potreb. S tem podpira tradicionalno zasidrani **antropocentrizem**, na podlagi katerega človek zmeraj z vrha hierarhične lestvice presoja in odloča o nečloveških bitjih ter jih potiska v položaj Drugega.

ALI TERES DEFINIRATO, KAR IMAŠ MED NOGAMI?

Prva in neizprosna delitev med ljudmi je **biološka delitev** na dva nasprotna in neprimerljiva spola. **Enoznačni konstrukciji biološkega spola** (angleško sex) in **družbenega spola** (angleško gender) sta problematični, ker ohranjata **sistem spolne binarnosti**. Takšno dualistično mišljenje in sistemi prevlade, ki sestavljajo temelj zahodni civilizaciji, spodbujajo zatiranje ljudi in izkoriščanje živali. Mnogi spol razumejo kot nekaj »naravnega« in tudi na obnašanje moških in žensk gledajo, kot da izhaja iz te iste »narave«. V resnici pa je to, kako se v družbi vedemo in delujemo kot moški ali ženska, vedno v prvi vrsti stvar vzgoje, družbe in kulture. Črno-bela predstava o moških in ženskah se je vzpostavila izključno zaradi družbenih dejavnikov in ne zaradi bioloških razlik.

Biološki spol nam takoj ob rojstvu določi **zdravnica**, k glede na **anatomijo naših genitalij**. Medicinski standard »normalnih« spolnih organov je od 0,2 do 0,85 cm za klitoris, za penis pa več kot 2,5 cm. Po splošnih ocenah naj bi se na 2.000 otrok rodil en interseksualni – med spoloma (angleško intersex), a skupno število ljudi, katerih telesa se razlikujejo od standardnega moškega ali ženskega, je 1 %. Otroci, ki kažejo znake obeh spolov, so obvezno in najpogosteje takoj po rojstvu žrtve »zdravljenja«, kirurških posegov, hormonskih terapij in plastičnih operacij. Interseksualnost (starejši izraz hermafroditizem) velja za »bolezen« oz. za »motnjo v spolni diferenciaciji«, zato pri nas enega ali dva dojenčka letno spremenijo v žensko ali moškega. Ker je lažje konstruirati vagino kot penis, kar 80 % interseksualnih otrok operativno spremenijo v ženske. Čemu služijo takšni »nujni« in boleči posegi? Zakaj je nesprejemljivo vse, kar je med 0,85 in 2,5 cm?

Zakaj družba ne dopušča, da bi bila oseba kaj drugega kot moški ali ženska?

V svetu že obstaja gibanje interseksualnih oseb, ki si prizadevajo za pravico, da same_i odločajo o lastnem telesu, kar pomeni, da o tem ne odločajo njihovi starši skupaj z zdravniki. Prvi korak v to smer je leta 2013 naredila Nemčija, ki je omogočila, da starši ob registraciji novorojenega otroka ne izberejo enega od obeh spolov, pač pa tako imenovani **tretji spol**. Interseksualne osebe s tem dobijo možnost, da se same_i odločijo za operacijo – ali pa tudi ne – takrat, ko so za to dovolj stare_i.

Že na začetku smo omenili, da je enoznačna konstrukcija biološkega spola problematična. V biološkem diskurzu si lahko samo enega spola, kar pomeni, da ne moreš biti nasprotnega, to pa nadalje vodi v takšno strukturo družbene realnosti,

da ta spol »kreiraš« in ostajaš v njem »ujet« vse življenje. Če bi biologija

namesto genitalij za **kriterij** med spoloma izbrala **barvo oči** (eksperiment »Blue Eyes/Brown Eyes« je prvič uporabila učiteljica Jane Elliott), bi iz te predpostavke izhajalo, da so rjavooki otroci fizično močnejši, bolj racionalni in dominantni v primerjavi z modrookimi, ki so fizično šibkejši, bolj čustveni, krhki in blagi. Kam bi popredalčali tiste, ki imajo oči različnih odtenkov modre ali rjave barve? Če sem se rodil z modrimi očmi, še ne pomeni, da sem fizično šibkejša, bolj čustvena in blaga oseba. Moje osebnosti ne definira barva mojih oči, prav tako je ne definirata moja vagina ali penis. Takšne izpeljave so absurdne že same po sebi (govorili bi lahko o družbenem spolu, ki temelji na biološkem spolu), še **bolj absurden pa je**

kriterij, na osnovi katerega izpeljujemo takšne posplošitve in poenostavljanja – to so **naše genitalije**. Tudi **biološki spol** je družbeno **konstruiran**, z njim se vzpostavljajo

razmerja superiornosti in inferiornosti. Sklicevanje na biološke razlike med spoloma reprodukcija **delitev dela** v družbi in je učinkovito sredstvo spolne diskriminacije.

Ločevanje oseb na ženske ali moške (npr. jin jang teorija, ki se je močno vrstila tudi v zahodno ideologijo) vzdržuje spolno dihotomijo, ki je pogosto v nasprotju z realno **spolno variabilnostjo**. Ločevanje med moškim in ženskim načelom (v času new age-a pogosto slišimo, da je za vzgojo otroka potrebna moška in ženska energija) vodi v popolno slepoto za raznolikosti in kompleksnosti oseb. Spolne identitete so namreč veliko bolj kompleksne in tekoče, kot si ljudje razlagajo. Nekatera indijanska plemena na primer so poznala **3 ali 4 spole**, ki so jih lahko tudi **menjavali**. Opisno bi jih lahko označili kot moški spol, ženski spol, spol možate ženske in spol poženščenega moškega. Tudi Indija pozna **5 spolov**. V Indiji, Bangladešu in Pakistanu poznajo **hidžre**, ki imajo

status institucionaliziranega tretjega spola. Tudi na Balkanu so predvsem v drugi polovici 19. stoletja (nekaj primerov pa lahko najdemo še danes) obstajale **virđžine** – ženske, ki so zaradi potrebe družine prevzele družbeni spol moškega. V nekaterih tradicionalnih skupnostih (Črna gora, Kosovo in Albanija) je namreč veljalo prepričanje, da so družine, ki nimajo moškega potomca, prekleto in obsojene na propad, zato so takšne družine eno hčerko vzgajale kot moškega, njen biološki spol pa je ostal dobro varovana družinska skrivnost.

Veliko oseb se ne počuti udobno in dobro v svojem spolu. Zahodna družba nam ves čas glasno in vsiljivo sporoča, kdo smo oz. kdo bi morali biti. Kaj se zgodi z nami, če v ogledalu ne vidimo tistega, kar bi morali videti? Če sem se biološko rodila kot ženska in sem preveč poraščena, ali to pomeni, da nisem »prava« ženska? Če moj obraz ni najbolj ozek, prsi ne preveč velike, ustnice ne najbolj polne, noge pa ne dolge kot ponedeljek, ali to pomeni, da nisem »prava« ženska? Če sem se biološko rodil kot moški in nimam čvrstega

in športnega telesa, ali to pomeni, da nisem »pravi« moški? Če rad kuham in me namesto nogometa in računalniških iger zanima delo z otroki, ali to pomeni, da sem »poženščen«? Če se rad ličim, to pomeni, da se ne smem identificirati kot moški? Mnogi se ne morejo identificirati z moškostjo/ženskostjo, kakršno artikurira zahodna družba. Zahodna družba ne omogoča samoidentifikacije oseb zunaj binarnega spolnega sistema, saj nam vsiljuje zgolj dve možni in nasprotni spolni identifikaciji. V življenju pa ni nič samo črno ali belo, saj je sestavljeno predvsem iz vmesne sivine.

S čim vzdržujemo spolno dihotomijo? družbenih norm in praks vsakdanjega življenja, ki biološko določeni opoziciji žensko:moško. Naj nekatere. Zgodba se najverjetneje začne pri **roza** Konec 70. let prejšnjega stoletja so tri ameriške izvedle eksperiment z dvema skupinama mladih zal, kako zelo pomemben je spol in kako različno na moški in ženski spol. Raziskovalke so obema **predstavile istega otroka**, le da so ga prvič oblekle drugič pa v modra (Adam). Mame so Beth opisale kot njen jok pa označile kot zelo nežen in krhek. Ko so se ponujale plišaste punčke. Adama pa so označile za močnega in račami najpogostejše ponujale avtomobilčke ter druge »fantovske« igrače. **Obleka torej naredi moškega ali žensko!** Že leta 1952 je politična aktivistka, pisateljica in filozofinja Simone De Beauvoir zapisala, da se nihče ne rodi kot ženska, temveč to postane. Spolne neenakosti vzdržujemo tudi s **pravljicami**, v katerih se deklce identificirajo s princeskami, ki morajo biti lepe, čutne, potrpežljive in pasivne, dečki pa s princ, ki morajo biti močni, pogumni in iznajdljivi. Spolno dihotomijo vzdržujemo s prepričanji, da dečki ne jočejo, deklce pa ne plezajo po drevesih. Poleg pravljic in mitov je imela veliko vlogo pri konstruiranju imaginarne binarne delitve tudi **cerkev**.

Vzdržujemo jo s celoto temeljijo na binarni, izpostavimo samo in **modri** barvi. raziskovalke mam, ki je poka-ljudje odreagiramo skupinama mam v roza oblačila (Beth), lepo in pristrčno punčko, igrate z njo, so ji najpogostejše pogumnega fanta in mu med ig-

račami najpogostejše ponujale avtomobilčke ter druge »fantovske« igrače. **Obleka torej naredi moškega ali žensko!**

Že leta 1952 je politična aktivistka, pisateljica in filozofinja Simone De Beauvoir zapisala, da se nihče ne rodi kot ženska, temveč to postane. Spolne neenakosti vzdržujemo tudi s **pravljicami**, v katerih se deklce identificirajo s princeskami, ki morajo biti lepe, čutne, potrpežljive in pasivne, dečki pa s princ, ki morajo biti močni, pogumni in iznajdljivi. Spolno dihotomijo vzdržujemo s prepričanji, da dečki ne jočejo, deklce pa ne plezajo po drevesih. Poleg pravljic in mitov je imela veliko vlogo pri konstruiranju imaginarne binarne delitve tudi **cerkev**.

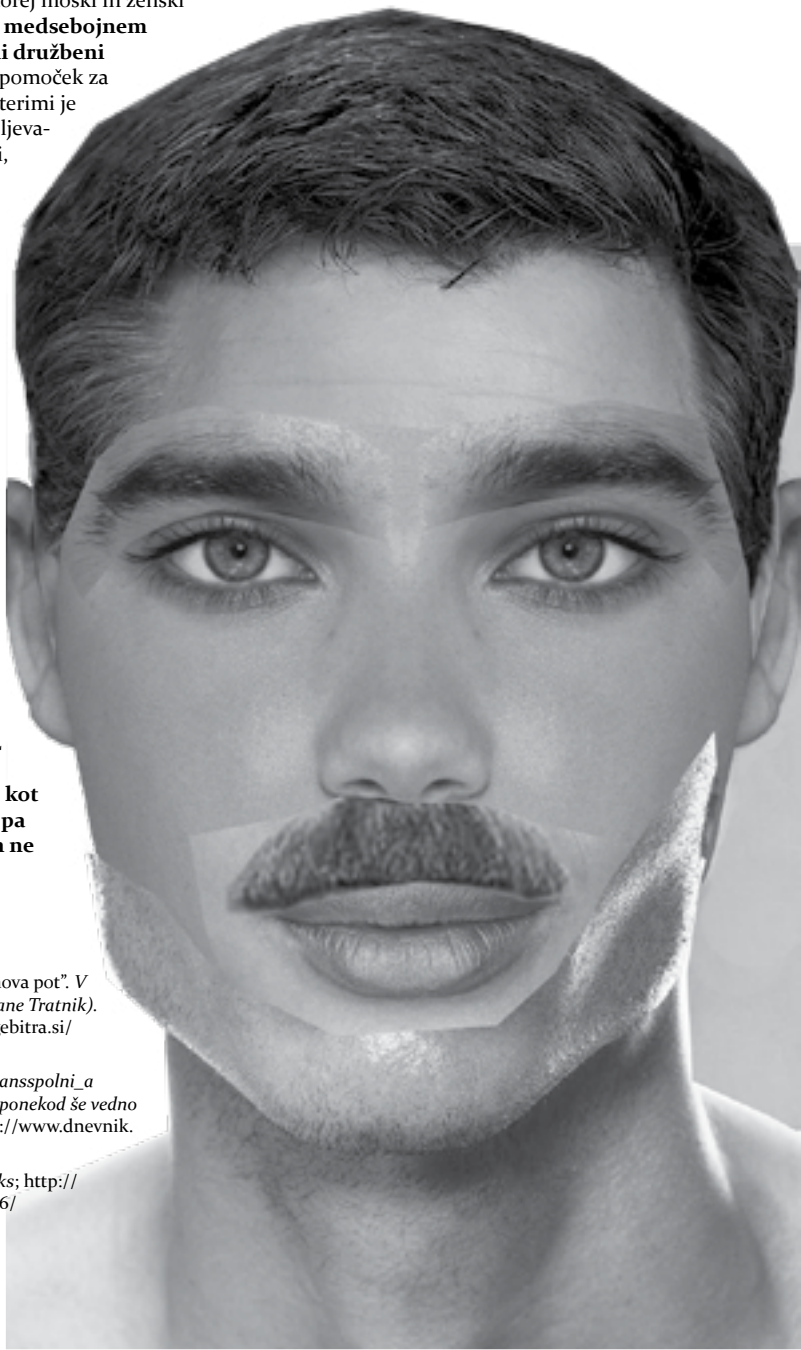
Zahodna družba nas s spolom **stigmatizira**, predpisuje nam točno določene **stereotipne spolne vloge, načine obnašanja in vedenja. Spol je represivna kategorija**, ki nam jo družbeni sistemi, družinski, vzgojni, šolski, množični mediji, prijateljski krogi in zakonodaja vsiljujejo, saj natančno določajo, kaj smemo in kaj ne smemo početi kot moški oz. ženske. Spol je tudi eden izrazitejših dejavnikov, ki vplivajo na posameznikov družbeni položaj, kar je povsem nesprejemljivo. Mnogi posamezniki ponotranjijo družbenospolno identiteto, s čimer zavedno ali pa nezavedno podpirajo **heteroseksizem** (jin jang temelji na nasprotujočih si silah (torej moški in ženski energiji), ki **obstajajo le v medsebojnem razmerju**) in **patriarhalni družbeni sistem**. Spol je odličen pripomoček za ustvarjanje dihotomij, s katerimi je lažje izvajati nadzor in vpeljevati red v družbi. Zato so tisti, ki ne sprejmejo »svojega« spola, označeni kot duševno bolni (transseksualizem ponekod še vedno velja za duševno motnjo) in so pogosto žrtve trans-fobije (lani je umrlo 271 transspolnih oseb).

Osvoboditev oz. iskanje lastne identitete je možno samo zunaj družbenih okvirjev, torej zunaj konstruktov moškosti in ženskosti, kar pomeni zunaj družbeno vsiljenih spolnih identitet in vlog. Spol služi zgolj kot orodje za vzpostavljanje moči in oblasti. To je potrdila tudi francoska pisateljica in feministka Monique Wittig, ki je zapisala, da **SPOL ne obstaja**. Obstaja samo **kot spol, ki je zatiran, in kot spol, ki zatira. Zatiranje pa je tisto, ki ustvari spol in ne obratno.**

Roman Kuhar (2014). "Damjanova pot". V *Ime mi je Damjan (roman Suzane Tratnik)*. *LGBTQ slovar*; <http://www.legebitra.si/lgbtq-slovar/>.

Ana Schnabl: *Anja Koletnik, transspolni_a aktivist_ka: Transseksualizem ponekod še vedno velja za duševno motnjo*; <https://www.dnevnik.si/1042726638>.

Nataša Velikonja: *Spol: interseks*; <http://www.ljudmila.org/siqrd/fglf/z6/spol-interseks>.

YOU TOO CAN BE FIXED! YOU TOO CAN BE PERFECT

NEWS

WANTED

SAY NO TO
SAGGY BREASTS!
LIFT THESE
WEIGHTS FOR
BEST RESULTS!

EAT OUT WITH SOMEONE.

THIS WAY YOU'LL
BE ASHAMED TO
FINISH EVERYTHING
THAT IS IN YOUR PLATE.

TRY THESE
SLIMMING
PILLS! THEY'LL
MELT YOUR KILOS
AWAY!

NO!

98% OF YOUR
MEALS SHOULD
BE RAW
VEGETABLES!

TRAINING!
TRAIN!
SWEAT ALL YOUR
FAT AWAY!

EAT LEAN PROTEIN
FOR MUSCLE MASS

YES!

NE KALAŠNIKOVKA - TIPKOVNICA!

Pri branju novic pogosto zasledimo, da zopet sodijo kakšnemu hekerju. Eden izmed bolj odmevnih primerov se je začel odvijati leta 2011, ko je bil aretiran Aaron Swartz, sodni pregon pa se je dve leti kasneje končal z njegovim samomorom.

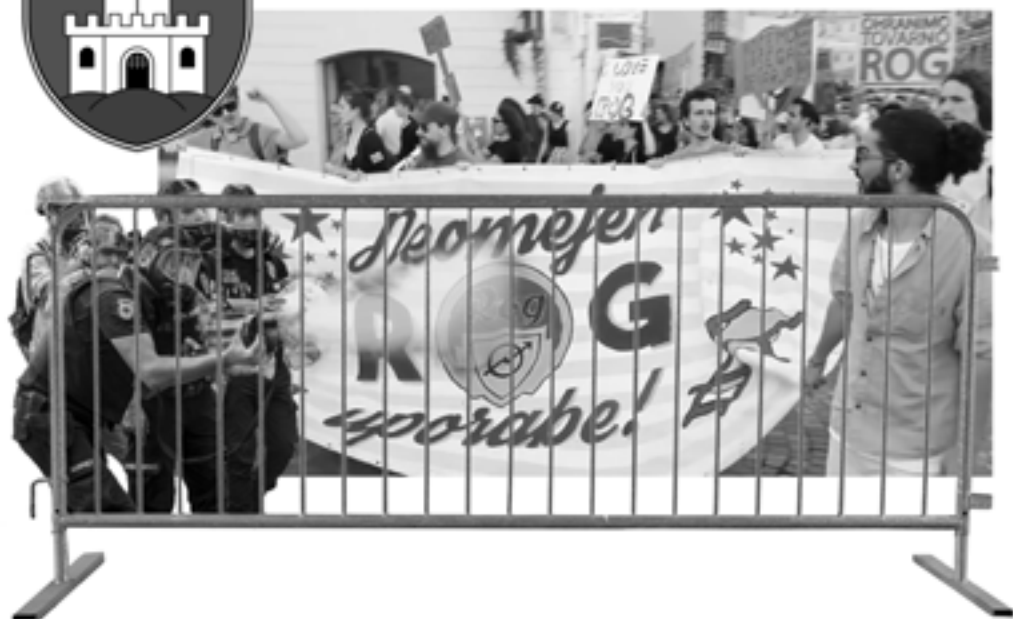
Aaron Swartz je bil internetni aktivist, ki se je boril za prost dostop do informacij. Tri leta pred aretacijo, ko je bil star dvaindvajset let, je z medmrežja prenesel več kot dva in pol milijona plačljivih dokumentov zveznega sodišča, ki bi morali sicer biti prosto dostopni vsem – javni dokumenti zveznega sodišča namreč niso zaščiteni z avtorskimi pravicami. Nadalje sta s kolegom zasnovala program, ki omogoča varno pošiljanje dokumentov anonimnim obveščevalcem, ki ga je zatem začela dalje razvijati in uporabljati Fundacija za svobodo tiska. Zalomilo pa se je, ko je želel prenesti veliko število akademskih člankov iz digitalne knjižnice JSTOR, ki ima v lasti avtorske pravice teh člankov in dostop omogoča le za plačilo. Korporacije namreč prodajajo znanstvene članke in si tako prilaščajo vrednost in delo znanstvenikov, ki so opravili raziskave in članke napisali, financirala pa jih je država – torej davkoplačevalci. Swartz je bil aretiran in v začetku leta 2013 po dolgem sodnem boju naredil samomor.

Posamezniki kot sta Swartz in Lauri Love – njegov primer smo v zadnjem času lahko spremljali v medijih – in mnogo drugih, ki se trudijo zagotoviti dostopnost informacij za vse ljudi ter ustvarjajo programe, ki nam omogočajo spletno anonimnost, veliko pripomorejo k pravičnejšemu – no, ne svetu, ampak – internetu. Hekerji z vsega sveta se pogosto tudi združujejo v skupnih političnih akcijah. Vsem je verjetno poznana skupina internetnih aktivistov, ki delujejo pod imenom Anonymous in aktivno sodelujejo pri aktualnih dogodkih. Skupina je začela svojo pot z vojno proti scientološki cerkvi, pomagala je upornikom v času arabske pomladi, javnosti je izdala imena pripadnikov Ku Klux klana, napovedala je vojno ISIS-u, Hillary Clinton in Trumpu, naštevanje njihovih akcij pa gre lahko v neskončnost. Hekerski boj poteka na mnogih frontah: od specifičnih akcij, usmerjenih proti

posameznikom in skupinam, pa do zagotavljanja prostega prenašanja filmov in glasbe in omogočanja dostopa do različnih informacij vsem zainteresiranim uporabnikom.

V zadnjih letih je omembe vredna postala tudi skrb za zasebnost. Znano je namreč, da mnogi brskalniki in socialna omrežja zbirajo naše informacije ter jih posredujejo korporacijam in vladi. Enako delajo tudi operacijski sistemi: Windows 10 na primer zbira podatke o uporabnikovih interesih, kontaktne informacije, podatke o plačilih idr. Vse te podatke Microsoft uporablja za svoj profit, saj jih proda oglaševalcem in obveščevalnim službam. Zato se mnogi aktivisti na področju računalništva ukvarjajo z razvijanjem varnejših operacijskih sistemov. Takšne so na primer mnoge različice Gnu/Linuxa, ki je odprtokodni sistem, ali, kot ga raje imenuje njegov stvaritelj - 'free', tj. svobodna programska oprema. To pomeni, da lahko kdorkoli vidi kodo operacijskega sistema in jo spreminja po svoji želji, potem pa jo lahko (v skladu z licenco) deli naprej. To mogoče nam, navadnim smrtnikom, ki se na računalnike ne spoznamo posebej dobro, ne pomeni veliko. Treba pa je razumeti, zakaj je to tako pomembno. Microsoft in Apple namreč ustvarjata operacijske sisteme, ki so v zasebni lasti in pri katerih mora uporabnik podpisati dogovor, da jih ne bo delil naprej, spreminjal itd. Za pridobitev teh programov mora plačati. Gnu/Linux operacijski sistem sicer prav tako ni vedno nujno zastoj, je pa vedno odprtokoden, kar pomeni, da uporabnikom vedno omogoča možnost ogleda in spreminjanja kode in nadaljnjo redistribucijo. Glavna razlika med lastniško in odprtokodno programsko opremo je torej v svobodi, ki jo ta omogoča uporabnikom.: uporabniki tako lahko nadzorujejo program in ne obratno, kot je to značilno za lastniško programsko opremo.

Mogoče marsikdo misli, da je edini pravi boj za boljšo družbo boj s kalašnikovkami. Za to pa je nujno treba imeti dostop do informacij in zaščito pred vohunjenjem vladnih služb, ki zbirajo podatke o nas. Ob pogledu na akcije, ki so jih hekerji izpeljali do zdaj, je očitno, da tudi boj iz domačega fotelja ni povsem brez učinka.

POD ISTIM SONCEM ...

ZAHVALA

*Hvala Mihi za donacijo, s katero smo povečali naklado. Hvala.
Res hvala.*

Tvoje Pizde

"LJUBLJANA,
TO SEM JAZ!"

RAZBIJANJE VZORCEV: (NE)MORALNOST IN (NE)ETIČNOST V POVEZAVI S KREATIVNOSTJO

*»Zdrav razum je sklop predsodkov,
ki smo si jih nabrali do osemnajstega leta.«
(Albert Einstein)*

Področje etike in morale (*mores* se etimološko nanaša tudi na navade) je področje sivine; ne pokriva ga pravno-formalni okvir, saj se nahaja izven njega. Zato ga je nemogoče povsem obvladovati, razumeti ali predvidevati; je kot zrak – ne moreš ga prijeti. Jankelevitch gre celo stopnično dalje in pravi, da je *»morala težko doumljiva, ker je ne meneč se za prostorsko alternativo/znotraj – zunaj/hkrati vsebujoča in vsebovana in ker njenega položaja posledično ni moč ne ugotoviti in ne določiti, še bolj pa zato, ker je hkrati večznačna in enoznačna.«*¹ In prav to polje sivine ter nedoumljivosti nas že od nekdaj nagovarja. Z njim so se ukvarjali največji umi svojega časa (Homer, Pitagora, Aristotel, Sokrat, Platon pa kasneje tudi Freud in Nietzsche). Na nekatera vprašanja so lahko odgovorili, večina pa je ostala odprtih. In tako se še danes sprašujemo, kaj je prav in kaj ne, kaj je dobro in kaj slabo, kdaj (ne)etičnost zaide v polje (ne)zakonitosti itd. In jasno – kakšen vpliv ima na ustvarjalnost? Ga sploh ima?

26

Dejstvo je, da se še vedno premalo razmišlja o dobrem in zlem. To je (bila) namreč vselej (pre)nevarna zadeva. Bog, vest, institucije (policija, sodstvo, RKC ipd.) niso nikoli dovoljevali in še danes ne dovoljujejo pristranskosti. O morali se, kot tudi o vseh naštetih »avtoritetah«, ne sme govoriti ali razmišljati. Lahko se le posluša. Avtoritete se ne sme kritizirati; kritiziranje morale je zato nepredstavljivo.²

A vendar, je vse tako črno-belo? Tako pozitivno? Ali obstajajo tudi kakšni negativni vplivi? Še posebej na kreativno sfero? Ljudje smo vpeti v t. i. kolesnice pravil. Gre za globoko vsajene vzorce mišljenja, navade, moralne nazore, ki jih pogosto zamenjujemo za resnico. Pravila sicer niso vedno nekaj slabega. Podobna so cesti; če želite tja, kamor cesta vodi, so odlična. Toda obstajajo *kraji*, ki nimajo direktne infrastrukturne povezave. Do njih lahko pridemo le, če s ceste zavijemo na pešpot, kar pa je zelo težko, saj smo nezavedno pod vplivom družbenih norm, ki se jih niti ne zavedamo. In tukaj trčimo ob naš domišljijski zid, ki ni nič drugega kot sklop predsodkov, preko katerih zaradi družbene vpetosti in etične kletke ne vidimo. Ni naključje, da so otroci odlični inovatorji; izmišljajo si fantastične rešitve, ki pogosto presenetijo tudi nas – odrasle. In to zgolj zato, ker se ne ustrašijo ovir. Ker jih ne vidijo. Ker jih nimajo. Naša sposobnost kreativnega ustvarjanja (in kršenja pravil) pa se zmanjša, ker smo vzgojeni tako, da jih spoštujemo – govorimo o t. i. črednem nagonu.

¹ Vladimir Jankelevitch: Paradoxi morale (Apokalipsa, 2006), str. 45

² Friedrich Nietzsche: Jutranja zarja (Slovenska matica, 2004), str. 8

Einstein je krasen primer »vzornega« kršilca pravil; zavračal je akademske protokole (zaradi česar si je profesuro na univerzi pridobil šele v zrelih letih), odrekel se je svojemu nemškemu državljanstvu in postal človek brez domovine itd. Brez težav je kršil etične okvirje in uhojene navade. Njegova predstava, da jezdi na svetlobnem žarku, mu je omogočila prepoznati in prekršiti najpomembnejše pravilo, ki je vsem preostalim znanstvenikom preprečevalo spoznanje relativnosti.³

Vse to torej pomeni, da nas sklop družbenih navad, predsodkov in moralnih ovir omejuje v svobodnem delovanju ter izražanju. Konservativna etična kletka nas kot družbo bistveno zaznamuje; težave imamo s sprejemanjem istospolnih (strah pred drugačnostjo), razumevanjem sodobne družine in splava (ostanki zgodovinske in religijske platforme), vprašanjem begunske krize (ki ni nič drugega kot strah pred neznanim – predsodek; posledično pa to privede do rasne in verske diskriminacije) in nenazadnje tudi s sodobno umetniško produkcijo – ludistično in hermetično poezijo (ki je zaradi naučenih vzorcev ne razume-mo), abstraktnim slikarstvom (v katerem zaradi pomanjkanja domišljije ne vidimo nič) ter post-moderno arhitekturo (ki jo tako težka sprejemamo, ker se upira nostalgичnemu). Se še sprašujemo *zakaj*?

Seveda bi bilo nerazumljivo trditi, da običaji, navade in etična pravila niso pomembna, če ne celo koristna (do določene mere). Z njimi se ohranja zgodovinsko sporočilo. Preko njih se razvijamo in ustvarjamo izkušnje. Kot narod. Kot človeštvo. A treba je prepoznati tiste nepotrebne izkušnje, ki nas ovirajo, hromijo in vlečejo nazaj. Tiste, ki ustavljajo razvoj in uničujejo domišljijo. Kajti vemo, da »*je domišljija pomembnejša od znanja*.«⁴ Brez domišljije (in posledično kreativne) nas ni. In če so pravila in navade dinamične/premakljive, to pomeni tudi, da so subjektivne – odvisne od vsakega posameznika. Mogoče jih je korigirati, spreminjati ipd., kar govori v prid teoriji, da splošnih družbenih norm preprosto *ni*. In res; kar je za nekoga moralno sporno, je za nekoga drugega lahko stvar svobodne odločitve.

Tukaj pridejo na vrsto raziskovalci, umetniki (pisatelji, slikarji, glasbeniki, arhitekti ...), znanstveniki in misleci. Kdo drug bo sposoben izstopa iz konservativne kletke v polje suverenosti, če ne ravno ljudje, ki imajo težnjo po kulturnem udejstvovanju?

Umetniki morajo stvari videti polneje, močnejše in širše, če želijo soustvarjati družbo prihodnosti. Zato je lepota za umetnika vedno zunaj redov in klasičnih okvirjev.⁵

In za delovanje »motorja« v sferi kreativnosti in ustvarjalnosti je potrebna ključna sestavina – domišljija (in implementacija njene moči v resničnem življenju, klub vsem etično-moralnim oviram ali običajem družbenega okolja). Gre za t. i. razbijanje vzorcev; hojo po območju sivega, ki bo vselej naletelo na neodobravanje družbene večine (vtisnjenost vzorcev in navad je pač prevelika). A vendar: stanje skrajne senzibilnosti, širokega vidnega spektra in izstopa iz kletke omogoča fantastičen barvni spekter možnosti in novo dojemanje sveta okoli sebe.

³ Scott Thorpe: Vsak je lahko Einstein (Mladinska knjiga, 2003), str. 10–75

⁴ Scott Thorpe: Vsak je lahko Einstein (Mladinska knjiga, 2003), str. 63

⁵ Friedrich Nietzsche: Volja do moči (Slovenska matica, 2004), str. 443–456

SHOULD WE CHARGE FOR OUR OUT-OF-PASSION WORK?

At a first glance it might look like a no-brainer: of course we should charge for our work. But then there comes the catch: if it's something that we truly like and believe in, shouldn't we do it anyways? Under any condition? After all, we are lucky to be given the opportunity to do it, and tons of people are queuing up to do the same job for free. So we should better shut up and consider ourselves lucky that we were given that chance to begin with. After all, it's our dream work. So it doesn't even feel like work. It's our passion.

I've been struggling with this notion for more than half of my professional life. I grew up with the refrain that you're *'not supposed to like your work'*, that it is something you need to do in order to earn money to live. After college I started working at a company which would give me a fairly good pay, but I was doing something that I wasn't particularly happy or passionate about, and that was not in my field of work. But it was in demand on the market. And in my spare time I would write for theatre magazines, help organize events and write for festival publications for free. After all, it was something I loved doing, it gave me fulfillment, and it was a much needed counterbalance for the meaningless work I was doing 9 to 5.

A lot of organizations or companies, some of which are quite well-off, capitalize on the notion that you should be so lucky to work for them because you're doing what you love. They also rely on the 'privilege' of writing their name or the position you held in your resume. After all, the experience gained working for them will not only look great in your CV, but will help you perform better at your next job in the same, much desired domain. But the thing is it doesn't really work this way. And all we end up doing is compiling a bullet-proof CV, and getting to a bewildering realization that still no one will hire us. Because guess what: there is a line of people outside who would do the job for free.

This is a vicious circle in great need of breaking. Organizations - and even prosperous companies who promote unpaid internships - are taking and will continue to take advantage of this view on out-of-passion work. And if people, and a lot of times also well-intentioned organizations, are willing to do the work for free, then why would the state even bother to create paid jobs for those specific needs? Why would they, for example, open centers for animal protection, if crowds of people are willing to do it for free? And in a capitalist world, why would private initiatives invest in creating jobs for satisfying a need that is already satisfied for free?

The thing is we invest a lot of time and energy in our work. Even if I like writing, this doesn't mean that I don't spend hours and hours researching, reading and trying to improve my knowledge so that I can become a better writer. It doesn't mean that I don't spend half a day writing, reviewing and rewriting a well-documented, 3 pages piece. It doesn't mean that I didn't go to school to be prepared to do a professional work. And it doesn't mean that my hours, my intellectual and sometimes physical capacity should be put at anyone's disposal, for free, just because I like what I do.

I am not saying that we should never do voluntary work, or that a lot of organizations or groups are anything else but well intentioned in trying to offer free-of-charge services for any number of categories of needs and possibilities. And by no means am I saying that we should expect to be paid for every passionate activity in our lives that requires our efforts. But I do believe that we deserve that at least one of the working-translatable activities in our lives is paid sufficient money that we are able to support ourselves out of it. Because we deserve it. And because doing a numbing job for

most of our working hours so that we can pay the bills will just leave us exhausted and empty, and that is no state for being truly dedicated in our activism or in our other selfless work.

There is no easy answer for how we can change this status quo.

Will I no longer write, perform or organize events if I don't get paid? No. Because, for the time being, that is the only way of doing it. But maybe if more of us would consider paying for a magazine subscription or buying a magazine, the demand for quality pieces and talented workers will be bigger, and the respective publications will be more willing to pay for it. And of course this applies to any number of domains. Will this be sufficient? No. But we do need to believe that with small steps, everything can change. And starting a conversation is always a good first step.

KDO TE NATEGUJE?

Pred dvema letoma sem se srečala z vso absurdnostjo in paradoksalnostjo »vsemogočega« termina **trajnostni razvoj**, ki nam ga vsiljujejo tako mednarodne organizacije (Evropska komisija, OECD, Svetovna banka ...) kot vlade držav EU. Zleknila sem se pred televizijo in začela preklapljati med programi. Od vsega sranja na televiziji, so mi možgani začeli krvaveti, zato sem s kančkom upanja preklopila na prvi program RTV Slovenija. Po nekaj sekundah buljenja v ekran, sem ugotovila, da gre za dokumentarec o Indiji, ki se je utapljala v vse večjem dimu izpušnih plinov in avtomobilskih zastojev. Začel se je pogovor med novinarko in moškim srednjih let, ki je stal pred napol podrti barako sredi *sluma* in navdušeno pripovedoval o svojem prvem avtomobilu. Po pripovedovanju pa mu je novinarka predstavila vsesplošen problem onesnaževanja v Indiji, kakšne strategije bi bilo potrebno sprejeti, da bi zmanjšali prometne zastoje ipd. Totalno sva popizdila - moški v *slumu* in jaz na kavču. Več kot trideset let se je njegova petčlanska družina vozila z »jebenim« motorčkom. Vseh pet se je stlačilo na majhen motor in se vozilo na delo. O ja, otroci so tudi delali. V Indiji okoli 5 milijonov otrok v starosti med 5 do 14 let dela, da lahko preživijo svojo družino. Indija predstavlja 40 odstotkov najrevnejše populacije sveta, 20 odstotkov ljudi nima stalne naselitve, država pa ima še vedno največji odstotek nezadostno prehranjene populacije na svetu. In temu revežu, ki si je končno kupil avto, da se bo družina lahko »varno« peljala po mestnih ulicah, je prišla na vrata pridigat vsemogočna Evropa.

EVROPA je v naših učbenikih za geografijo predstavljena kot razvita regija, ki je opustila »staro« industrijo in prevzela novo, trajnostno naravnano gospodarstvo, ki pospešuje mednarodno konkurenčnost, spodbuja gospodarsko rast in s tem izboljšuje splošno blaginjo vseh. Poindustrijska družba je družba znanja oz. njihovo znanje je »znanje za razvoj«. Dobro se sliši! Konceptu trajnostnega razvoja gospodarstva in politike pa se hlapčevsko prilagajata tudi vzgoja in izobraževanje. Vso to leporečje lahko najdemo v srednješolskih učbenikih za geografijo. Gospodarski razvoj je v učbenikih predstavljen kot linearni proces s postopnimi fazami razvoja in napredka. Posplošeno je zapisano, da se je vse začelo z obrtjo, sledila je manufaktura, v 18. stoletju smo bili priča industrijski revoluciji in vzponu industrijske družbe,

zdaj pa smo vsemogočno razvite države prešle v poindustrijsko družbo, »opustile smo staro« industrijo in se preusmerile v »nove« industrijske dejavnosti, ki prinašajo še več dobička. Mi smo seveda napredna družba in kot visoko kvalificirana delovna sila ne mislimo živeti in delati v neprijetnem, umazanem okolju. Tretji svet pa žal še ni v poindustrijski fazi in njihova nekvalificirana delovna sila še ni toliko izobražena, da bi bili dovolj ekološko usmerjeni.

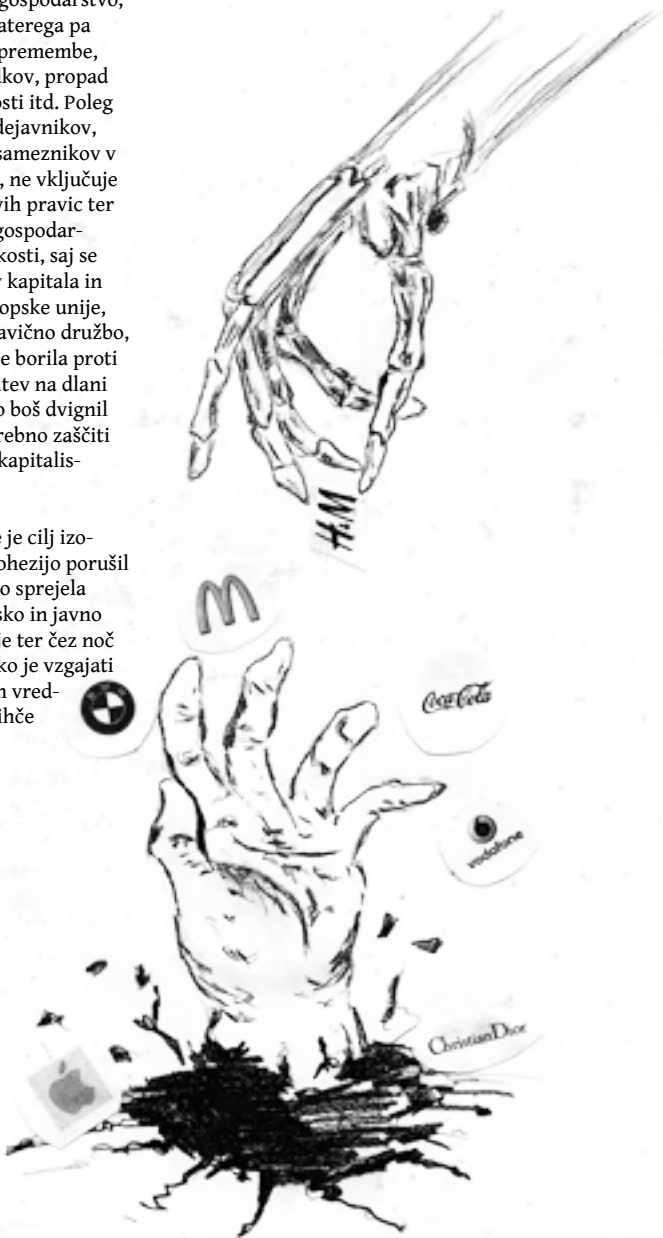
To so dejstva, ki se jih učimo pri geografiji in na takšen način poučujejo številni profesorji. S tovrstnim načinom poučevanja utrjujemo obstoječo stanje in predstavljamo liberalno gospodarsko tradicijo kot edino pravilno in veljavno. Učencem, dijakom pa tudi študentom so države, ki jim pravimo tretji svet, predstavljene totalno posplošeno, stereotipizirano in generalizirano.

Hipokrizija naše družbe je neverjetna. Stara industrija je predstavljena kot nekaj slabega, nekaj nečistega in nevrednega, kjer delajo ljudje, ki niso dovolj izobraženi. Razvite države so božanstva, ki so zaradi napredka in znanja opustila nečisto tekstilno in obutveno industrijo. Zdaj pa dajmo sarkazem na stran in se vprašajmo, koliko se pravzaprav zavedamo protislovij in paradoksov, ki nam jih profesorji, mediji in politiki »nalagajo«. Ali se zavedamo, da so vsa oblačila, ki jih kupujemo že skoraj vsak teden, izdelana v tako imenovanem »tretjem svetu«, kjer so delavci popolnoma izkoriščeni, brez kakršnihkoli pravic in nimajo osnovnih pogojev za dostojno življenje? Ali se zavedamo, da za tako imenovano čisto »visoko tehnologijo« potrebujemo rudnike, ki v »tretjem svetu« povzročajo ekološko katastrofo in opustošenje? Ali vemo, da so razvite države zmanjšale onesnaževanje na ta način, da so tako imenovano »umazano« industrijo prenesle v »manj razviti« svet, saj so z mednarodno politiko korenček/palica dosegli, da so v teh državah standardi varovanja okolja, delavskih pravic itd. precej nižji ali jih sploh ni, prav tako pa imajo te države zelo ohlapno davčno zakonodajo. Ali vemo, da je vse skupaj eno veliko nakladanje, da živimo v čistem okolju, saj je trajnostni razvoj lahko samo globalen in ne lokalni? Zanikanje vmešavanja in izkoriščanja »tretjega sveta« s strani »razvitih držav« je ZLOČIN, ki traja in traja. Vse skupaj pa postaja še huje, ko se začnemo sprenevedati, ko začnemo sprejemati vse nebulozne ideje mednarodnih organizacij, ki so nam prodale strategijo

za trajnostni razvoj in smo jo kot država v tranziciji brez premisleka prevzeli in integrirali v šolski sistem. Pojem trajnostni razvoj se v učnem načrtu za geografijo v osnovni šoli pojavi kar 12-krat.

Glavni cilji trajnostnega razvoja so varstvo okolja, socialna enakost in kohezija ter gospodarska blaginja. Toda kako lahko uresničujemo cilje, ki so v protislovju z vseprisotno neoliberalno logiko tržnega kapitalizma? Ustvarili smo gospodarstvo, ki ni usklajeno z ekosistemom, od katerega pa je odvisno. Posledice so podnebne spremembe, pomanjkanje vode, kopičenje odpadkov, propad staleža rib, izguba biotske raznolikosti itd. Poleg tega gospodarska rast ne upošteva dejavnikov, ki vplivajo na kakovost življenja posameznikov v družbi, ne izboljša socialnih razmer, ne vključuje civilne družbe, ne spoštuje človekovih pravic ter enakosti spolov itd. Trenutni tržni gospodarski sistem uspeva in ustvarja neenakosti, saj se bogastvo kopiči le v rokah lastnikov kapitala in ne drugih. Če je strategija Sveta Evropske unije, OECD-ja idr. v tem, da ustvarimo pravično družbo, ki bo ustvarjala enake možnosti in se borila proti vsem oblikam diskriminacije, je rešitev na dlani – dvignite plače delavcem. Ha, težko boš dvignil plačo bangladeški delavki, če je potrebno zaščititi dobiček. Reveži se morajo upogniti kapitalističnemu sistemu.

Ko so prišli prvi begunci na mejo, se je cilj izobraževanja za socialno enakost in kohezijo porušil kot babilonski stolp. Mladina je hitro sprejela sovražni govor in vsesplošno medijsko in javno razpihovanje rasizma, diskriminacije ter čez noč postala nestrpna do drugačnih. Težko je vzgajati mlade v duhu kolektivnih, pravičnih vrednot, če jih nikjer ne vidimo, če jih nihče zares ne živi.

1. člen

Vsi ljudje se rodijo svobodni in imajo enako dostojanstvo in enake pravice. Obdarjeni so z razumom in vestjo in bi morali ravnati drug z drugim kakor bratje.

2. člen

Vsakdo je upravičen do uživanja vseh pravic in svoboščin, ki so razglašene s to Deklaracijo, ne glede na raso, barvo kože, spol, jezik, vero, politično ali drugo prepričanje, narodno ali socialno pripadnost, premoženje, rojstvo ali kakršnokoli drugo okoliščino.

Nadalje ni dopustno nikakršno razlikovanje glede na politično ali pravno ureditev ali mednarodni položaj dežele ali ozemlja, ki mu kdo pripada, pa naj bo to ozemlje neodvisno, pod skrbništvom, nesamoupravno ali kakorkoli omejeno v svoji suverenosti.

3. člen

Vsakdo ima pravico do življenja, do prostosti in do osebne varnosti.

4. člen

Nihče ne sme biti držan ne v suženjstvu ne v tlačanski odvisnosti; suženjstvo in trgovina s sužnji v kakršnikoli obliki sta prepovedana.

5. člen

Nihče ne sme biti podvržen mučenju ali okrutnemu, nečloveškemu ali ponižujočemu ravnanju ali kaznovanju.

6. člen

Vsakdo ima povsod pravico do priznanja pravne sposobnosti.

7. člen

Vsi so enaki pred zakonom, vsi, brez diskriminacije, imajo pravico do enakega pravnega varstva.

Vsi imajo pravico do enakega varstva pred sleherno diskriminacijo, ki bi kršila to Deklaracijo, kakor tudi pred vsakim ščuvanjem k takšni diskriminaciji.

DREVO HIRA, MOM SE NE OZIRA

Čeprav lahko v zahodnoevropskih mestih opazimo trend naraščanja zelenih površin, to ne velja za Maribor. Pomena dreves, ki jih človek načrtno in selektivno vzgaja v urbanem okolju, se iz leta v leto manj zavedamo, posledično pa se tako prostorski kakor tudi okoljski pogoji za njihovo rast in razvoj slabšajo. Tudi udeleženske in udeleženci nekaterih samoorganiziranih četrtnih in krajevnih skupnosti v Mariboru so se začeli spraševati, zakaj prihaja do agresivnega obrezovanja, obglavljanja in poškodovanja dreves. Zakaj vse več dreves izginja in se jih ne nadomešča z novimi? Skupaj s strokovnjaki so ugotovili, da v Mariboru manjka že okoli 1.200 dreves, zato so maja 2016 izvedli opozorilno akcijo Nekoč je tukaj raslo drevo. S tablami so označili mesta, na katerih so drevesa že rasla, bila odstranjena in nikdar nadomeščena, ter s povolji ovili ogrožena drevesa (predvsem zaradi bele omele). Na vseh opozorilih so pustili kontakt (telefonsko številko župana) za vse mimoidoče, ki so želeli odgovorne pozvati k ukrepanju. Samoorganizirani zbori so od MOM zahtevali načrt letnega vzdrževanja dreves in odprtje posebne proračunske postavke za vzdrževanje drevesnega fonda. Zakaj v Celju in Ljubljani za drevesa na funkcionalnih zemljiških skrbih občina, v Mariboru pa ni mogoče najti podobne rešitve za vzdrževanje skupnega kakovostnega in zelenega mestnega okolja? Ker občina odgovarja, da »ni denarja« in »ni v naši pristojnosti«, SČKS-ji pripravljajo Odlok o javnem redu in miru, v katerem bodo določene natančne smernice in zahteve za vzdrževanje dreves.

33

ODPELJALI SO

Odpeljali so kozlička,
našega kozlička.
Kdo bo skakal zdaj po vrtu?
Kdo bo skakal?

Ah, tako lep kozliček,
ravnokar rožički
so poganjali iz glave
in ves šaren bil je.

Majka, to je meketala
in še jaz sem jokal.
Kdo te božal bo, kozliček,
po kuštravi glavi?

Kdo te ljubil bo, kozliček,
in igral se s tabo?
Ah, mesarji trdo srčni
oni ne, gotovo ...

SREČKO KOSOVEL

BALADA

V jesenski tihi čas
prileti brinjevka
na Kras.

Na polju
že nikogar več ni,
le ona
preko gmajne
leti.
In samo lovec
ji sledi ...

Strel v tišino;
droben curek krvi;
brinjevka
obleži, obleži.

Pred nekaj več kot enim mesecem so svetovni mediji objavili t. i. Panamske dokumente, kjer so zbrani podatki o tem, kako vplivni politiki, podjetniki, direktorji, menedžerji, športniki in povsem klasični kriminalci (preprodajalci drog) in drugi vplivneži skrivajo svoje premoženje in se izogibajo plačevanju davkov. Opozoriti velja še na to, da gre zgolj za eno v vrsti podobnih razkritij (Wikileaks, Swisileaks, Luxileaks), ki nam kažejo modus operandi svetovnih voditeljev. Na seznamu najdemo tudi slovenska imena, vendar so jih novinarji razkrili zgolj nekaj. V več kot 11 milijonih dokumentov lahko najdemo podrobne informacije o tem, kako bogati in vplivni skrivajo svoje premoženje, kako se ustvarjajo zapletene mreže fiktivnih podjetij, v katerih se za denarjem izgubi skoraj vsaka sled, katere banke so k temu najbolj pripomogle itd.

Skoraj odveč se zdi poudarjati, da je med vpletenimi politiki veliko takih, ki pred svojimi volivci zagovarjajo boj proti korupciji in davčnim utajam, hkrati pa se sami poslužujejo teh mehanizmov – vendar pa to zagotovo nikogar več ne more šokirati, saj takšna dejanja že pričakujemo oz. se nam zdijo logična. Prav tako imamo zdaj črno na belem zapisano, da politiki, podjetniki in bankirji sodelujejo pri kraji javnega premoženja, da pomagajo pri skrivanju tega premoženja, hkrati pa pred javnostjo govorijo o javnofinančnem primanjkljaju, zategovanju pasu, rezanju javnih storitev ter o ukinjanju delavskih pravic. Zagovarjajo ukinjanje v dolgem in nasilnem boju pridobljenih pravic, kot so javno zdravstvo, javno šolstvo in socialna pomoč, ker naj ne bi imeli dovolj denarja oz. bili naj bi premalo produktivni, da bi si jih še lahko privoščili.

Po ocenah ekonomistov naj bi iz Slovenije s privatizacijo izginilo med 20 in 70 milijard evrov, ki se zdaj nahajajo v davčnih oazah, ki jih razkrivajo Panamski dokumenti. Še več, slovenski vodstveni garnituri se zdi utajanje davkov povsem sprejemljiva poslovna praksa, v SDH so pred časom celo izjavili: »Če bi namreč investitorju onemogočili legitimno in legalno optimiziranje davkov, bi bil pripravljen plačati manj, saj bi se mu posel kasneje ekonomsko povrnil. Takšna prepoved ima lahko za posledico zmanjšanje zanimanja tujih investitorjev za nakup kapitalskih naložb v Sloveniji.« Medtem ko je avstralska davčna služba že začela preiskovati 800 posameznikov, ki so bili na tem seznamu in je odstopil islandski premier, pri nas o takšnih praksah govorijo pozitivno, pristojne službe se še skoraj niso zganile – le FURS je naznanil,

PANAMA – NJI

HOVA DEŽELA

da bo zaradi Panamskih dokumentov lahko pobral za okoli 20 milijonov več davkov – kar je kljub vsemu zgolj kaplja v morje.

Po vsem tem času nas takšna in podobna razkritja več ne šokirajo. Zavedati se moramo, da je to temelj, na katerem kapitalistični sistem deluje in spremenimo ga lahko zgolj tako, da se borimo z »njim«. Vsi, ki so utajali davke in skrivali svoje premoženje, so ravnali povsem logično – glavna mantra kapitalizma je pač ta, da moramo maksimizirati profite in minimizirati stroške. Panamski dokumenti so nam razkrili kapitalizem, kakršen je, brez mask, brez dimnih zaves. Nekaj ur po objavi teh dokumentov se je na protestu zbralo okoli 30.000 Islandcev, ki so zahtevali odstop premierja – to se je nekaj dni kasneje tudi zgodilo, čeprav je bilo medijsko poročanje o teh dogodkih precej pičlo – tako kot je njihovo poročanje o sprejemanju sporazuma TTIP ali o množičnih delavskih protestih v Franciji, ki že več kot 1 mesec pretresajo celotno državo (francoska vlada je namreč mimo parlamenta sprejela zakon, ki kapitalistom omogoča lažje odpuščanje delavcev in bolj samovoljno določanje delovnega časa).

Slovenci smo nad protestiranjem, kot kaže manjko kakršnega koli odziva na trenutne dogodke, dokončno obupali. Po množičnih protestih proti županu Kanglerju in nato še proti vladi (čeprav smo tako župana kot vlado prisilili k odstopu) smo Slovenci izgubili upanje v to, da z množičnimi protesti lahko kaj dosežemo (ker se po takratnih vstajah pač ni magično odprlo nebo in Slovenija ni nenadoma postala raj na zemlji), vsi govorimo: »Ah, saj je še naprej vse enako ...«. S protesti torej lahko dosežemo odstop vlade, ampak na tej točki nam zmanjka idej – demokracijo moramo namreč vseskozi aktivno sooblikovati, naš glas morati biti slišan kar naprej, to, da z množičnim protestom vlado prisilijo k odstopu, je zgolj najmanjši korak, pričakovanje, da bo naslednja vlada nenadoma začela delovati v korist ljudstva, pa je naivno – nobena vlada tega ne bo storila, če je v to ne bomo vsak dan znova prisilili.

Upor je edina alternativa, ki nam je na voljo, brez tega nas bodo kapitalisti vse bolj tlačili; bolj kot bomo tihi in brez volje, bolj nas bodo izkoriščali, edini jezik, ki ga poznajo, je jezik upora. Izkoriščanje se zmanjša le takrat, ko se resnično ustrašijo ljudstva. Zgolj skupaj lahko uničimo družbeni red, ki sili reveže, da se prodajajo bogatašem.

ROSA JE BOSA, KER JE PREKARKA

Zaradi svetovne konkurenčne tekme smo v Evropi na trgu dela in izobraževanja priča silam, ki korenito spreminjajo nekdanje trdne in gotove družbene sfere. Vse manj je tradicionalnih oblik zaposlitve za nedoločen čas, vse več pa manj gotovih, prožnih oblik dela. Zvišuje se tudi starost ob prvi zaposlitvi, prehod iz izobraževalnega sistema traja dalj časa in je vse bolj negotov. Za fleksibilno, nestandardno, negotovo in tvegano obliko dela se je uveljavil izraz prekarno delo. Prekarci smo pogosto v slabšem delovnopravnem in socialnem položaju, saj imamo nižje dohodke, redkeje smo deležni ugodnosti in bonitet, imamo manj možnosti za usposabljanje, izobraževanje in napredovanje, težje usklajujemo svoje poklicne in družinske obveznosti, delodajalec ni zainteresiran za vlaganje v nas in dolgoročno načrtovanje naše kariere. Pogosto pa imamo večje težave tudi na drugih področjih življenja, težje pridemo do kreditov, stanovanj, se težje osamosvojimo in ustvarimo družino.

Opažamo, da se mladi ne zavedajo problematičnosti fleksibilizacije in odsotnosti standardnih oblik zaposlitve, ki so danes bolj izjema kot pravilo. Prizadevamo si, da bo prekarnost čim večkrat naslovljena, saj hočemo, da mladi ozaveštevajo potrebo po organiziranju, saj lahko samo s politično participacijo spremenimo svoj brezizhoden položaj. Zato smo prostovoljci in prostovoljke MISC INFOPEKA v sredo, 25. 5. 2016, v amfiteatru Filozofske fakultete Univerze v Mariboru in v dvorani Gustaf, KC Pekarna, organizirali celodnevni dogodek z naslovom Rosa je bosa, ker je prekarka, na katerem smo naslavljali problematiko prekarnega zaposlovanja mladih. Ime dogodka smo izbrali z mislijo na socialistično filozofinjo in revolucionarko Roso Luxemburg.

Naš prvi gost je bil **Goran Lukić**, član Svetovalnice za migrante, ki deluje na področju zagovorništva, varstva, promocije in razvoja delavskih, socialnih in statusnih pravic ranljivih skupin, kot so migranti, begunci ter prosilci za azil. Lukić je bil zaposlen na Zvezi svobodnih sindikatov, zato ima odličen vpogled v položaj prekarno zaposlenih delavcev in delavk. Na predavanju je spregovoril o **izkoriščanju prekarno zaposlenih delavcev** ter izpostavil različne primere izkoriščanja. Razložil je, da se je razmerje med delodajalcem in delojemalcem spremenilo v razmerje med naročnikom in izvajalcem. Čim cenejši bo izvajalec, večji bo profit naročnika. Do vse večjega izkoriščanja delavcev prihaja tudi zato, ker ti med seboj niso povezani. Zavod za zaposlovanje mlade spodbuja k fleksibilnosti in jim ponuja tečaje "poslušnosti", s tem pa se vse bolj ukinja vest delavskega razreda. Novinarji, učitelji, kuharji, zdravniki - vsi smo delavci. Temu v veliki meri pripomore tudi individualizacija družbe. Problem je kapitalistični sistem, ki spodbuja prekarne oblike zaposlovanja in se povezati. Problem je napolnjenost glav s prilagodljivostjo, kompetentnostjo, iznajdljivostjo in ostalimi neoliberalnimi superlativi. Pogovor je nato presegel problematiko fleksibilnih oblik dela in vse skupaj umestil v širšo družbeno ekonomsko in politično situacijo.

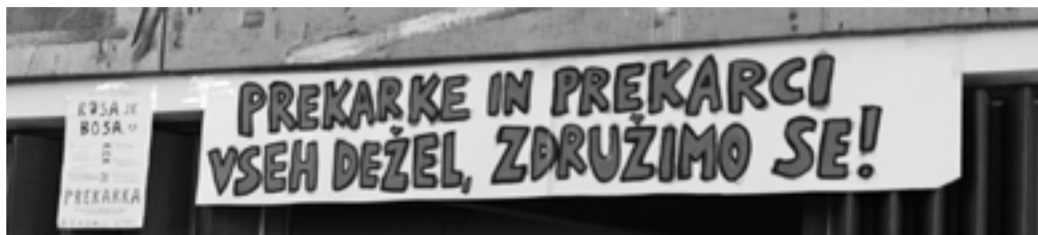
Na pogovoru z **Miho Blažičem** – N'tokom »Preker sem!« smo se spraševali, koliko se mladi danes pravzaprav poistovetijo s prekarim delavcem/ko oziroma z delavcem/ko na splošno. Ugotovili smo, da je tovrstna zavest med mladimi zelo šibka in da mnogim kreativcem v mladih letih fleksibilni delovni čas in naloge pravzaprav predstavljajo prej prednost kot oviro. Ne smemo pa pozabiti, da gre v večini za privilegirane mlade, ki imajo več možnosti in priložnosti za izbiro projektov, v katerih uživajo in hkrati služijo denar. Gost je izhajal iz osebne izkušnje glasbenika, ki pač ne dela od osmih do treh, nadaljeval pa z mislijo, da sedaj, ko je nekoliko starejši, situacijo vidi kot problematično, zato se mu zdi potrebno, da bi se sistem obrnil v smer, kjer bi nudil neko mero varnosti in sigurnosti. Diskurz delavskih pravic je še kako pomemben. Nujno je, da se ga mladi začnemo zavedati in identificiramo sebe kot proizvajalce nekih dobrin oziroma storitev, torej kot delavce, ne glede na to, kako obliko dela opravljamo. Potrebno bo uvideti zblojenost slike neoliberalnih idej uspeha, kjer blestijo le tisti, ki so se zares dovolj potrudili, napolnjenost glav s prilagodljivostjo, kompetentnostjo, iznajdljivostjo in ostalimi neoliberalnimi superlativi. Pogovor je nato presegel problematiko fleksibilnih oblik dela in vse skupaj umestil v širšo družbeno ekonomsko in politično situacijo.

Na okrogli mizi »**Iz smeti bomo naredili inštrumente**« so se predstavili naslednji kolektivi: **U.P. Inde, Zine Pizda, Iskra in Sindikat Mladi plus**, s katerimi smo v prvem sklopu razpravljali o njihovem delovanju, izkušnjah in ciljih, ki jih imajo za prihodnost. V drugem sklopu pa smo se osredotočili na problematiko naraščanja brezposelnosti in prekarnih oblik zaposlitev, ki mlade potiskajo v začasno in negotovo delo. V diskusiji so kolektivi, ki se ukvarjajo in po najboljših močeh rešujejo problematiko mladih pa tudi starejših, predstavili svoje lastne izkušnje, ki jih imajo s prekarnostjo. Pogovarjali smo se o možnih načinih boja proti izkoriščanju in glavnih pasteh, s katerimi se delavec/delavka lahko sreča na trgu dela. Z razmislekom in razpravo o družbeni pravičnosti in možnih ukrepih smo na koncu iskali alternativne rešitve za doseganje osnovnih pravic vseh delavcev in delavk. Sprejeli smo sklep, da se čez dober mesec dobimo na Obali, kjer bomo poskušali ustanoviti alternativno skupino, ki bo delala na terenu in z direktno akcijo pomagala najšibkejšim.

Po okrogli mizi je politično gibanje **Hrana, ne orožje!** pripravilo veganski obrok za vse goste, profesorje/profesorce in študentke/študente. S pripravljanjem zavržene hrane so opozorili na vse večje izkoriščanje najšibkejših v družbi. Med kosilom je študent David Pranjc izvedel "performance" in vse prisotne v avli Filozofske fakultete nagovoril z recitiranjem Srečka Kosovela.

Nato je sledila javna tribuna, kjer smo problematizirali **trenutno družbeno politično stanje in oblike zaposlovanja v njem**. Z nami je bila **Urška Breznik**, ki se ukvarja z mladinskimi in kulturnimi programi, ki vzpostavljajo družbeno kritični razmislek in si prizadeva za kakovostne sistemske spremembe na omenjenih področjih. Je tudi družbeno-politična aktivistka, katere področje zanimanja so delavske pravice, feminizem in pravice živali. Poudarila je, da se moramo mladi boriti proti neoliberalizmu, zaradi katerega se vse bolj zmanjšujejo delavske pravice, prekarnost pa prepoznati kot sistemsko izkoriščanje. Pozornost je namenila tudi položaju žensk, imajo za enako delo manjšo plačo kot moški. Naša druga gostja je bila **Renata Šribar**, predavateljica in raziskovalka na področju kulturne in socialne antropologije ter sociologije. Spoznavno in družbeno dejavno izhaja iz feministične teorije in študije spolov. Na podlagi lastnih izkušenj je mlade spodbudila, da se moramo upreti obstoječim družbenim razmeram in se nič več prilagajati.

Dogajanje se je popoldan iz Filozofske fakultete selilo v Kulturni center Pekarna. V dvorani Gustaf je gledališka skupina **Vse ali nič** uprizorila forumsko predstavo **Lepo je v naši domovini biti prekerc/ka**. Preko tehnik in načel pedagogike gledališča zatiranih želijo opolnomočiti mlade. V predstavi naslavljajo vsakodnevne stiske in dajejo glas tistim, ki ga nimajo oziroma se njihovega glasu ne sliši. Uprizorili so dogajanje v gostinskem lokalu, kjer šefica študentki ne izplača njene plače za službo, sklicuje pa se na to, da se ob inventuri zadeve niso skladale, zato se delodajalka odloči, da manjko pridobi s tem, da oškoduje študentko, ki pa si je svojo plačo zaslužila s svojim delom. Po odigranem dogajanju je napočil čas za gledalce, ki smo postali gled-igranci, s svojimi intervencijami smo zamenjali zatiran lik in se poskusili zoperstaviti šefici in uveljaviti svoje delavske pravice.

Pred Gustafom je postajalo vse živahneje in počasi je napočil čas, da na oder stopi zagrebška gangster jazz skupina **Miki Solus**. Zaigrali so nam na harmoniko v spremstvu bobna in basa. Eksplozivni trio nas je šarmiral z energičnimi in hitrimi jazz, punk in rap kompozicijami, ki si je s svojim kreativnim pristopom h glasbi ustvaril prepoznaven značaj. Po gangster jazz rapu na harmoniki smo na oder postavili mešalko, za njo pa je stopil **MMali**, ki nas je s svojo svežo energijo in glasbeno vizijo elektronskih zvokov popeljal v bolj mistične deep house ritme. Kasneje smo z **Evidentom** še nekoliko globlje zaplavali v elektor akustične zvoke elektronike, housa in techna.

Po dnevnem delu smo želeli ponuditi zabavo in druženje ob dobri glasbi v nekomercialnem okolju. S celodnevni dogajanjem smo tako želeli presekati s pasivnostjo in apatijo ter pripraviti mlade k temu, da bi se aktivirali, postali aktivni in začeli participirati v procesih (političnih, ekonomskih), ki vplivajo na naša življenja oz. da bi začeli te procese tudi oblikovati. Prizadevali smo si, da po celodnevni aktivnosti ponudimo še zabavo in pokažemo, da gre izobraževanje in druženje z roko v roki. Glavni namen je bil, da mladi spoznajo, da se ne rabijo sprijazniti z vsebinami, ki jim jih ponujajo bližnji klubi in lokali, temveč naj raziskujejo in odkrivajo širše.

Priča smo rušenju vsega kolektivnega. Rojeva se razred brezposelnosti in razred prekarno zaposlenih delavcev. Mnogi napovedujejo, da je scenarij za mlade v prihodnosti črn. Kako naj se mladi upremo prekarizaciji? Nujno si moramo prizadevati za ohranjanje pridobljenih delavskih pravic, se povezati in se še naprej ukvarjati z vsakodnevni aktivizmom in vzporednim strukturnim bojem proti kapitalizmu.

ČAS JE ZA nove „špegle“

Številni avtorji v svojih potopisih in analizah predstavljajo Indijo kot spiritualno in orientalistično deželo, polno barv, vonjav in okusov; kot deželo verstev, različnih jogijev in gurujev, ki so z mediacijo spremenili sebe in bodo s svojimi zahodnimi sledilci slej kot prej začeli spreminjati svet; kot umazano deželo, ki jo mnogi vzljubijo, spet drugi zasovražijo do konca življenja. Indija je predstavljena kot pecivo, kot mavrična tortica, ki je lahko za nekoga presladka, za drugega prepisana, za tretjega pa predstavlja orgazmično naslado.

Ves ta balast nam zastira pogled na realno družbeno in politično stanje Indije. Globalna »newageovska« ideologija, ki poveljuje duhovna in moralna načela za individualno osvobajanje, postaja glavni motivator popotnikovega potovanja, ki kot narcisoidna in popolnoma kolektivno-politično osiromašena oseba povsem drugače dojema svet okoli sebe in ga na ta način tudi interpretira.

»Newageovsko« predstavljanje Indije ustvarja takšno verzijo realnosti, ki je apolitična in edina veljavna. Zelo malo jih ve, da so indijske komunistične in maoistične sile ustvarile celotne generacije ateistov, da so iz Indije prišli številni revolucionarji in znanstveniki, ki so imeli izjemen vpliv na globalna revolucionarna in inovativna politična gibanja. Zelo malo nas je slišalo za alternativno sindikalno organiziranje v državi Čatisgarh v osrednji-vzhodni Indiji, ki se je uprlo kapitalističnemu izkoriščanju, rekonstruiralo lokalno skupnost, ustvarilo nova družbena razmerja in redefiniralo družbene vloge. Gre za mrežo sindikatov *Čatisgarh mukti morča* (CMM), ki bijejo svoj boj že od 70-ih let 20. stoletja. Zelo malo nas ve, da si v Indiji oblasti prilaščajo zemljo milijonov ljudi in jo v imenu »javnega interesa« prepuščajo zasebnim korporacijam. Vlada ustanavlja paravojaške milice, kakršna je Salea Judum, ki je v Čatisgarhu s požiganjem, posiljevanjem in ubijanjem utirala pot tujim korporacijam. Izpraznili so 600 vasi in prisilili 50.000 ljudi, da so iz gozdov prišli v policijska taborišča, 350.000 pa se jih je pognalo v beg. Primer velike zablode je jez Kalpasar v Gudžaratu, ki naj bi bil 34 kilometrov dolg, po njem pa naj bi speljali dvopasovno avtocesto in železniško progo. Znanstveniki so že leta 2007 opozorili, da bi jez dvignil gladino morja in spremenil ekosistem na več sto kilometrih obalnega pasu. Protestov skoraj ni, saj se ljudje bojijo za svoja življenja. Idejo o izgradnji so nedavno obudili, da bi zagotovili oskrbo z vodo pomembni investicijski regiji Dholer, kjer vode primanjkuje. Gre za posebno ekonomsko cono, kjer bodo zgradili industrijske parke, univerze, mesta in megapolise. Nova Silicijska dolina, ki jo bodo kapitalisti prodajali kot uspeh.

Prav je, da ozavestimo, na kakšen način gledamo na svet. Odkrivamo nepravčnosti, raziskujemo in smo skeptični do posplošenih in stereotipno predstavljenih kultur, analitičnih prispevkov o tretjem svetu in ne nazadnje do humanističnih študijskih programov, ki selektivno zožujejo teorijo, ustvarjajo status quo in zavirajo razredni boj. Šele s prebiranjem 234. številke Časopisa za kritiko znanosti – *Indija, dežela protislovnih strasti* in z odkrivanjem oz. spoznavanjem Indije skozi kritični ženski glas Arundhati Roy se je pred menoj dvignila kulisa, ki mi je do sedaj zakrivala pogled v razumevanje kompleksnosti Indije in držav »tretjega sveta«. Države »tretjega sveta« so študentom popolna neznanka. Pozabimo lahko na večinske medije in številne profesorje, ki o »tretjem svetu« spregovorijo samo preko posameznih primerov, pa še to le kot potrditev o razvoju globalne družbe in liberalne ekonomije. Slepa vera pedagogike, ki nedvomno sprejema zaporedje od konkretnega k abstraktnemu, od znanega k neznanemu, od preprostega h kompleksnemu, povzroča, da se je

zožil naš intelektualni horizont. Predstavljen nam je skelet, ogrodje posameznega problema, ne razumemo pa njegove globine. Ne osmislimo problemov »tretjega sveta«, ne poglobimo se v razumevanje družbenih in političnih razmerij moči, ne upoštevamo ekonomske in kulturne nepravilnosti/neenakosti in ne razvijemo kakršnega koli realnega odnosa do prebivalcev tujih dežel.

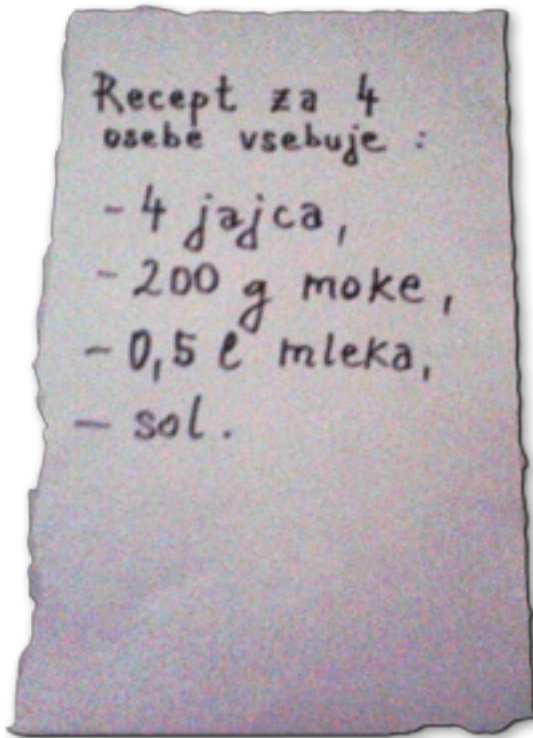
Ne preostane nam drugega, kot da pričnemo dvomiti v samoumevna načela, ki so splošno sprejeta v naši neoliberalistični družbi – družbi, kjer so socialne razlike velike in se vsak dan še povečujejo. Meditacija, joga, pozitivno mišljenje s »pocukrano« osladnostjo in individualna emancipacija nam zagotovo ne bodo v veliko pomoč.

Recept za TTIP

a.k.a. Tajna torta iz palačink

Kot pove že ime, je recept za Tajno torto iz palačink nastajal kot strogo varovana kulinarčna skrivnost. Njen recept je pricurljal v javnost, zahvaljujoč aktivistom organizacije PizdaLicks, ki upajo, da bodo s prosto dostopnim receptom to varovano skrivnost končno prevzeli iz rok megakorporacij in omogočili, da si tudi navaden slehernik lahko speče TTIP.

(vir: PizdaLicks)

Tajni dokumenti predvidevajo, da je treba pečene palačinke skrbno zložiti eno vrh druge in med njih namazati sestavine po želji.

Pri izbiri sestavin naj bi izdelovalci torte imeli povsem proste roke in lahko uporabijo karkoli, saj recept narekuje, da morajo šele jedci TTIP dokazati škodljivost sestavin. Recept prav tako jasno veleva, da torta pripada tistemu, ki je prispeval sestavine zanjo oz. vanjo investiral in ne tistemu, ki jo je naredil. V kolikor bi se izkazalo, da ljudje torte ne želijo jesti oz. je ne jedo v količinah, kot je lastnik torte predvidel, jih lahko le-ta mirne volje toži za izpad dobička.

Tajna torta iz palačink predvideva natančno serviranje, in sicer jo je treba najprej narezati na skrbno odmerjene kose. Pri tem gre omeniti, da največji kos, ki znaša približno 99 %, pripada lastnikom oz. investitorjem v omenjeno torto. 1 % torte pripada vsem, ki so torto naredili.

Tortni diagram prikazuje predviden razrez Tajne torte iz palačink.

Če izdelovalcem torte omenjena količina torte ne zadošča, da bi se do sitega najedli, morajo preprosto delati bolje in več, da bi zadostili svojim fiziološkim potrebam.

Kot poroča organizacija PizdaLicks, obstajajo implikacije, da bo imel recept za Tajno torto iz palačink trajne posledice na življenja vseh, ki jedo in pečejo palačinke, v kolikor bi ostal zgolj v rokah megakorporacij. Zato vzemite usodo v svoje roke in pričnite sami peči palačinke ter jih po svoji vesti in zmožnostih deliti s tistimi, ki jih potrebujejo.

TETA PIZDA / ŽVEČUJE

Teta Pizdal

Teta pizda, lepo pozdravljena. Sem zgolj preprost fant iz Ljubljane in trenutno me jezijo vsi ti ljudje iz Roga. Sami smirde i hipiji, ki se cele dneve zakajajo. Kako se sploh lotiti tega problema?

Lp Džimi

Pozdravljen, Džimi. Rešitev tega hipijskega problema je zares zelo preprosta. Na čelo (ali raje na roke, saj v današnjih časih ekstremističnega kulturnega marksizma ne smemo več svobodno delovati kot posamezniki) si vtetoviraj število 8 (se pravi na vsako roko eno osmico), obrj si glavo, nato se izuči za varnostnika, za zaključek pa si najdi službo v eni od varnostnih firm. Proti opisanemu problemu se boš boril lastnoročno in tvoje življenje bo dobilo smisel.

- Peta tizda

Teta Pizda, prosim, povej mi, kaj se dogaja z našo družbo. Še pred nekaj leti sem lahko "šlatal" ženske, upravičeno sem lahko pričakoval, da bo moja ženska znala skrbeti zame, lahko sem uporabljal besedo peder in celo premlatil "istospolne" na njihovih paradah, danes pa je takšno početje postalo povsem nesprejemljivo - kaj se je zgodilo z našo družbo? Zakaj so propadle vse naše vrednote?? Najlepša hvala za odgovor!!

Slovenec

Slovenec! Na žalost za tega "raka" naše sodobne družbe nimam rešitve, problem ti lahko zgolj bolje razgrnem, morda pa se bo ob tem tebi posvetila kakšna rešitev. Ta rak, ki si ga opisal, ni nič drugega kot načrt za zrušitev zahodne civilizacije, kot jo poznamo. Ta rak ima več imen (židovska zarota, prстоzidarska zarota, iluminatska zarota, zarota reptiljancev), najbolj natančno pa ga opišemo z izrazom kulturni marksizem. Ta "kulturni marksizem" so si izmislili skrivni voditelji našega planeta, da bi vpeljali nov svetovni red. Na novo izmišljene besede, kot so npr: feminizem, rasizem (besedo si je izmislil komunist Trocki, da je napadal svoje nasprotnike), multikulturalizem, ateizem ipd. so zgolj bogokletene pogrnjavščine komunističnih brezbožnikov, ki si želijo zrušiti zahodno civilizacijo belega človeka in zavladati svetu. Ta načrt je postajal sčasoma vse bolj nasilen, dokler nismo pred nekaj meseci prišli do vrelišča, ko so naši vladarji začeli v Evropo spuščati nepregledne množice "beguncev". Moj pogled na prihodnost je pesimističen, skrivni vladarji se bodo kmalu razkrili in nam neposredno zavlادali.

- Pozdrav, TP

TETA PIZDA! ZVEŠ UJE

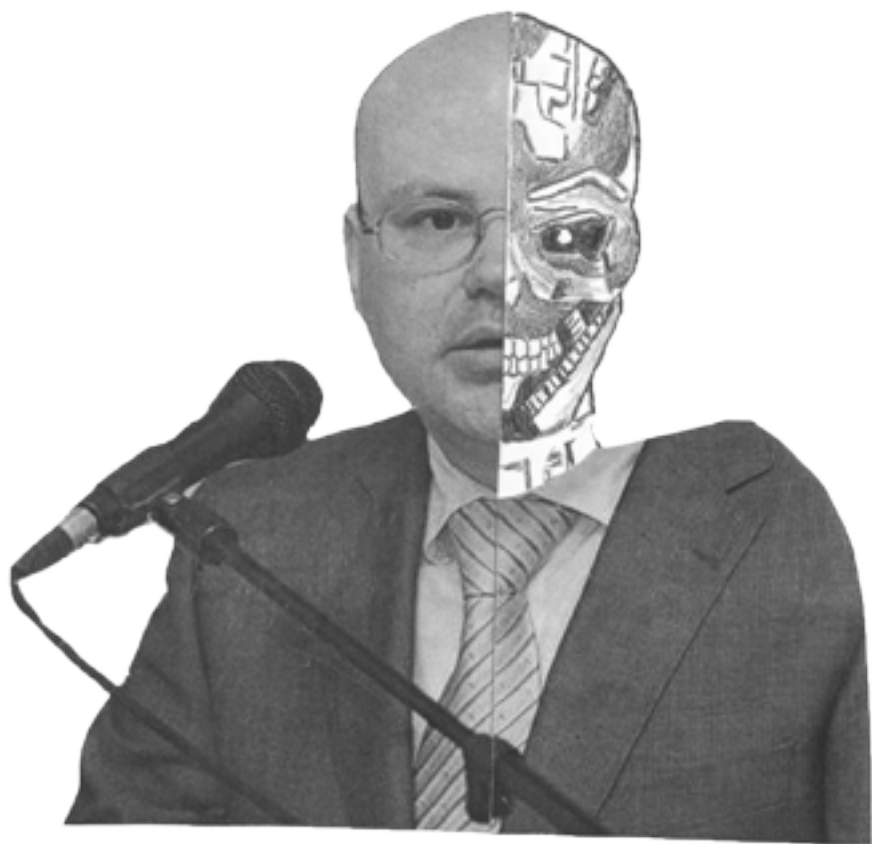

Dragi Zdenko,

če se ukvarjaš z duhovnostjo, potem sigurno veš, da se v tvojem življenju vse zgodi z razlogom in tudi to potovanje se je pojavilo z razlogom. Tudi sama sem se pred časom začela ukvarjati s spiritualnostjo in skozi tvoje pisanje čutim, da imaš pravišno energijo za potovanje. Indija je med mističnimi popotniki znana po tem, da ti že sam obisk te dežele dvigne dobro karmo v življenju in vsi vemo, da je ravno dobra karma potrebna za dobro in uspešno življenje. To bo seveda tudi rešilo tvoje družinske finančne težave, saj bo tvoje zvišano vibracijsko polje pripomoglo tudi tvoji družini in s skupno boljšo karmo bodo veliko lažje zaživel, brez praktičnih življenjskih omejitev, ki so jih zdaj omejevale pri duhovnem razvoju. Sicer pa lahko vzameš svojo družino tudi s sabo! Ko bodo tudi oni prišli v stik z Indijci (ki so tako ali tako vsi že po naravi poduhovljeni), bodo videli, da so v življenju pomembne tudi druge stvari kot pa le vsakodnevni materialni svet. Kdo pa sploh rabi hrano, ko je njegova duša zares nahranjena? Torej, Zdenko, zgrabi priložnost in razišči samega sebe, to ne bo v dobro samo tebi, ampak tudi tvoji družini. Srečno odpiranje čaker in raziskovanje duha ti želi

- Tvoja razsvetljena, mistična in duhovna Teta Pizda!

*Imaš problem? Piši mi! Sicer nisem terapevtka, lahko pa poslušam. Sicer nisem usposobljena, sem pa zastoj! Svoje težave mi zaupaj na naslov **tetapizda@gmail.com**, zagotavljam ti skoraj 100 % diskretnost.*

I'M BACK